

Täysistunto

Keskiviikko 9.3.2022 klo 14.00—15.48

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 15.48.

Puhetta johti ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (14.00—15.48).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Kansalaisaloitteet

Eduskunnalle on 8.3.2022 toimitettu kansalaisaloite KAA 3/2022 vp: Suomen Nato-jäsenyydestä kansanäänestys.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 141/2021 vp

Valiokunnan mietintö StVM 2/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 2/2022 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 8.3.2022 pidetyssä täysistunnossa.

Yleiskeskustelussa on Terhi Koulumies Mia Laihon kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi otetaan vastalauseeseen sisältyvä lakiehdotus.

Selonteko hyväksyttiin.

Mietintö ”jaa”, Terhi Koulumiehen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 124, ei 31, tyhjiä 1; poissa 43 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 141/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

4. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Sanna Marin
valtiovarainministeri Annika Saarikko
ulkoministeri Pekka Haavisto
oikeusministeri Anna-Maja Henriksson
työministeri Tuula Haatainen
elinkeinoministeri Mika Lintilä
maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä
kuntaministeri Sirpa Paatero
pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen
kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari
sisäministeri Krista Mikkonen
opetusministeri Li Andersson
tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen
sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen
ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Kari
perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt, arvoisat edustajat, Ukrainan tilanteen johdosta käymme poikkeuksellisella tavalla kyselytunnille, jonka aiheena on ulko- ja turvallisuuspolitiikan tilanne ja varautuminen.

Tässä on tavoitteena, että tämän puolen tunnin aikana, jossa kyselytunti toteutetaan, annetaan kysymys ja vastaus, siis yksi kysymys yhdelle ministerille. Me ei keritä kovin monta kysymystä tämän ensimmäisen kyselytunnin aikana nyt toteuttamaan; se on noin 15 kysymystä ja 15 vastausta, minkä jälkeen kyselytunti on ohi. Tämä on pieni koe myöskin siitä, jatketaanko tällä tavalla tämän sotatilan aikana vai jatketaanko sitten toisella tavalla ensi viikolla, eli katsotaan miten tämä sujuu. Siis aihealueena on ulko- ja turvallisuuspolitiikan tilanne ja varautuminen.

Pyydän nyt paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon, ja pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Siis jotta kyselytuntiin nyt sitten saadaan sisällytetyksi mahdollisimman monta kysymystä, on toivottavaa, että kysymys kattaa kerrallaan vain yhden kysymyksen, joka kohdistuu yhdelle ministerille. Niin kuin todettua, tähän kyselytuntiin varataan aikaa 30 minuuttia.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

4.1. Suullinen kysymys ulko- ja turvallisuuspolitiikan tilanteesta ja varautumisesta

Suullinen kysymys SKT 33/2022 vp

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Tuomioja, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.04 **Erkki Tuomioja sd:** Herra puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Mikrofoni.

Herra puhemies! Tässä Venäjän hyökkäyksessä Ukraina on kaksi rintamaa. Ensimmäinen on tietenkin se puolustustaistelu, jota ukrainalaiset käyvät omassa maassaan, jota mekin tuemme humanitäärisellä avulla, rahallisesti ja myöskin asetoimituksilla. Mutta se toinen rintama on Venäjällä, jossa maan hallinto pimittää oikeata tietoa ja uhkaa tiedon levittäjiä myöskin ankarilla vankeusrangaistuksilla ja kansalaisyhteiskunta ei pääse ilmaistamaan vapaasti mielipidettään. Mitä me voimme tehdä sen eteen Euroopan unionissakin, että venäläiset saisivat oikeata tietoa sodasta? Tämä saattaisi olla ratkaisevaa sen nopealle lopettamiselle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Haavisto, olkaa hyvä.

14.05 **Ulkoministeri Pekka Haavisto** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnittite, edustaja Tuomioja, oikeaan asiaan huomiota. Venäjällä on kielletty tiedotusvälineitä ja estetty pääsy sellaisiin tiedotusvälineisiin, jotka tätä oikeaa tietoa levittävät. Tästä huolimatta on rohkeita kansalaisia, kuten viime viikonloppuna niitä, jotka osallistuivat mielenosoituksiin — siellä oli pidätyksiä — ja on ollut taiteilijoiden ja kulttuuriväen vetoomuksia rauhan puolesta. Kaikki tämä kansalaismielipide myöskin Venäjällä koko ajan elää. Ja sen takia kaikki suorat kansalaishetket Venäjälle, edelleen suorat yhteydet, ovat erittäin tärkeitä, ja tietysti ne järjestöt, jotka voivat vielä pitää sinne yhteyksiä, voivat tätä oikeaa tietoa levittää. On myöskin tärkeää, että tuotetaan venäjänkielistä aineistoa, kuten Yleisradion venäjänkieliset uutiset ja muut, joihin voi sitten nojata. Ja myöskin internet on tässä tapauksessa erittäin tärkeä, sitä ei ole Venäjällä vielä suljettu: internetistä löytyy sellaisia tietolähteitä, joita kansalaiset siellä voivat käyttää ja lukea. Mutta huoli on suuri siitä, että siellä ollaan pimennossa sen suhteen, mistä tässä hyökkäyksessä on kysymys.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Purra, olkaa hyvä.

14.06 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä salissakin on viime kuukausien aikana useasti käsitelty sitä, miten Suomi kykenee varautumaan hybridiuhkilta nimenomaan tapauksessa, jossa siirtolaisia vyörytetään vihamielisessä tarkoituksessa rajan yli. Hallitus vastasi opposition välikysymykseen viime vuoden puolella, ja nyt sisäministeriöstä on valmistunut selvitys, jossa näitä lainsäädäntötarpeita käsitellään. Tässä selvityksessä tärkein mekanismi on rajamenettely. Sen lisäksi siellä on erilaisia tekniseen valvontaan ja aitoihin ja muuhun liittyviä seikkoja. Siellä ei kuitenkaan esitetä tai edes nosteta esille sitä, että valtiolla, joka suojaaa omaa suvereniteettiaan ja myös Euroopan

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

unionin ulkorajoja, pitäisi olla mahdollisuus olla ottamatta vastaan turvapaikkahakemuksia koko rajalta, johon hybridihyökkäys kohdistuu. Näin kuitenkin Euroopan unionissakin useampi jäsenmaa on joutunut tekemään, eikä Euroopan unioni ole näitä jäsenmaita siitä moittinut. Kysyn hallitukselta: nyt kun uhkataso on selvästi noussut, oletteko valmiit oikeasti korjaamaan tämän kansallisen haavoittuvuuden?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sisäministeri Mikkonen, olkaa hyvä.

14.08 Sisäministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä hetkellähän tuolla itärajalla on varsin rauhallista, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei!] mutta me olemme varautuneet siihen, että varmasti tällaista erilaista laajamittaista vaikuttamista tulee kohdistumaan myös Suomeen. Ja kuten edustaja Purra mainitsi, tästä tehtiin myös tämmöinen lainsäädännöllinen tarkastus nykyisiä lakeja koskien, ennen kaikkea raja- ja ulkomaalaislakia silmällä pitäen — että mitä lainsäädännöllisiä muutoksia meidän on syytä tehdä — ja sitten meillä on erikseen vielä valmiuslain uudistaminen, joka on sitten pidempi prosessi.

Todellakin meillä on nyt jo mahdollisuus esimerkiksi sulkea raja-asemia, jos tällaista vaikuttamista on, ja myös nousi esiin tämä EU:n mahdollistama rajamenettelyn käyttöön ottaminen, jolloin voimme hyvin nopeasti siinä heti rajalla huolehtia siitä, että sellaisten ihmisten, jotka eivät ole Suomeen oikeutettuja, [Puhemies koputtaa] pääsy voidaan samantien estää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pelkonen, olkaa hyvä.

14.09 Jaana Pelkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluaisin nostaa tässä yhteydessä esiin suomalaisten henkisen kantokyvyn. Yksinäisyys on hyvin vakava ongelma Suomessa, ollut sitä jo pitkään, ja erityisesti yksinäisyydestä kärsivät tahtomattaan lukuisat suomalaiset ikäihmiset. Korona-aika pahensi tätä yksinäisyyttä entisestään, ja nyt Venäjän hyökkäys ja sota Ukrainaa kohtaan, erilainen disinformaatio, valeuutiset ja hybridi vaikuttaminen ovat asioita, joita lukuisat ihmiset joutuvat Suomessa käsittelemään täysin yksin. Olen itse tästä hyvin huolissani ja saanut asiaan liittyen myös paljon huolestunutta palautetta ja toivon ja samalla myös kysyn, onko hallituksessa herätty tähän asiaan ja ongelmaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Lindén, olkaa hyvä.

14.10 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin arvokas ja tärkeä kysymys, ja vastaan, että ollaan herätty. Meillä on sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla tällä hetkellä päivittäinen johtamisyhteys meidän palvelujärjestelmään, niin sairaaloihin kuin terveyskeskuksiin ja sosiaalihuoltoon. Meillähän on tämä palvelujärjestelmä kunnallinen, mutta järjestöillä on myös erittäin suuri yhteys tässä, ja sen takia me olemme korostaneet, että meidän täytyy nyt kaikin keinoin nimenomaan siellä, voidaan sanoa, perustasolla, ruohonjuuritasolla, tehdä kaikkea tätä, johon kysyjä viittasi, ja tämänkaltaista ohjausta olemme antaneet, voisiko sanoa, sen kovemman ohjauksen ohella, joka liittyy sitten ihan haavoittuneiden hoitoon ja muuhun, koska

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

tämä on erittäin tärkeä kysymys ja huolestuttaa tuhansia, tuhansia ikäihmisiä tällä hetkellä, ja muunkin ikäisiä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Ja edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

14.10 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olemme julkisuudesta saaneet kuulla, ja keskustelua on myös tässä talossa jo käyty, että aloitetaan jonkinlainen selontekoprosessi. Tässä selonteossa varmasti tullaan ottamaan moneen asiaan kantaa. Kysynkin hallitukselta: Miten tämä on ajateltu juoksuttaa? Mitä sektoreita tämä tulee koskettamaan? Ja ennen kaikkea: miten hallitus arvioi, mikä tämän selontekoprosessin keskeisin tavoite on?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri, olkaa hyvä.

14.11 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Selontekoprosessin tarkoituksena on tietenkin muodostaa yhteinen tilannekuva tästä tilanteesta ja siitä, millä tavalla meidän pitäisi siihen vastata yhdessä hallituksen, eduskunnan, tasavallan presidentin kanssa.

Me tulemme käsittelemään tätä kokonaisuutta tänään TP-UTVAssa ja huomenna varmasti presidentin johtamassa puolueiden välisessä keskustelussa. Tätä keskustelua tullaan käymään hallituksen piirissä, tätä tullaan käymään eduskunnan piirissä, ja ajatuksena olisi se, että tämä selonteko kattaisi kaikki ne keskeiset ulottuvuudet, joihin tämä kriisi vaikuttaa: niin tietenkin ulko- ja turvallisuuspolitiikan vaikutukset aivan keskeisesti mutta myös taloudelliset vaikutukset, huoltovarmuuteen liittyvät vaikutukset. Isot kysymykset liittyvät esimerkiksi ruoantuotantoon, energiatuotantoon, siihen, millä tavalla varmistamme myös näiden toimivuuden kaikissa mahdollisissa tilanteissa. Eli tarkoituksena on muodostaa yhteinen tilannekuva, ja tästä tulemme antamaan selonteon eduskunnalle, [Puhemies koputtaa] ja tätä työtä tietenkin eduskunnan kanssa yhdessä tullaan myös matkan varrella tekemään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

14.12 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ukrainasta on paennut puolitoista miljoonaa ihmistä viimeisen kymmenen päivän aikana YK:n pakolaiskomissaarin mukaan. Kyseessä on nopeimmin kasvanut pakolaiskriisi Euroopassa sitten toisen maailmansodan, ja pakolaisten määrät tulevat varmasti nousemaan, jos sotatila jatkuu, ja siviiliuhrien määrät kasvavat myös. Lisäksi yhä kasvava riski ruoan riittävyydestä erityisesti Lähi-idässä, Pohjois-Afrikassa, jotka ovat olleet riippuvaisia Ukrainan viljantuonnista, voi myös lisätä pakolaisuutta.

Kysynkin: voisiko Suomi varautua vastaanottamaan perheitä yhä enemmän tällaisiin kodinomaisiin majoitusratkaisuihin? Meillä on tyhjillään olevia asuntoloita ja vuokra-asuntoja, jotka voitaisiin ottaa tässä tilanteessa käyttöön. Pitkäaikainen laitosasuminen ei tue traumasta toipumista eikä kotoutumista pitkällä jännteellä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Mikkonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

14.13 Sisäministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todelakin Ukrainasta sodan jaloista on pakenemassa nyt valtava määrä ihmisiä. Tuo luku kasvaa koko ajan. Nyt jo puhutaan yli kahdesta miljoonasta ihmisestä, ja arviot ovat, että ainakin 4—6 miljoonaa sieltä mahdollisesti pakenee.

EU:ssa ollaan valmistauduttu siihen, että otamme pakolaisia vastaan, ja niin myös meillä Suomessa. Tällä hetkellä valtaosa ihmisistä on mennyt tuttaviansa, sukulaistensa luo eri Euroopan maihin, myös meille Suomeen tulleista moni on majoittuneena ystävien, sukulaisten, tuttavien luona. On hyvin tärkeää, että jatkossakin pystyisimme mahdollisimman hyvin ottamaan ihmiset vastaan ja tarjoamaan myös tällaista kodinomaisempaa majoitusta, koska se on myös hyvä keino paremmin integroitua meidän yhteisöömme ja päästä mukaan suomalaiseen yhteisöön siksi ajaksi, kun suojaa ja apua tarvitaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kyllönen, olkaa hyvä.

14.14 Merja Kyllönen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Venäjän Ukrainaan kohdistama sotilaallinen hyökkäys on ymmärrettävästi herättänyt paljon inhimillistä pelkoa ja huolta myös meillä Suomessa. Pelkoa on ikiaikaisesti käytetty myös vahvasti vallankäytön ja vaikuttamisen välineenä. Valtioneuvostolta kaivataankin nyt avointa ja luotettavaa viestintää kansallisen resilienssin vahvistamiseksi. Erityisen huolestuneita olemme lasten ja nuorten tilanteesta huomioiden sen, että korona-ajasta toipuminen ei ehtinyt edes tapahtua, ennen kuin uudet huolet ja pelot täyttivät nuorten mielen. Kysynkin hallitukselta: miten voimme vastata ajantasaisesti ihmisten huoliin, hätään ja pelkoihin lievittämällä pelkoa ja tuoden aitoa tietoa ja vahvistaen luottamusta oman maan kykyyn selviytyä kaikissa tilanteissa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Lindén, olkaa hyvä.

14.15 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muun muassa Mannerheimin Lastensuojeluliitto on julkaissut sivuillaan erinomaiset ohjeet siitä, millä tavalla vanhempien tulisi käydä keskustelua näistä vakavista asioista kasvavien lasten kanssa, koska tämä on todella juuri näin, niin kuin tässä edustaja Kyllönen totesi. Kuten äskeisessä kysymyksessä, joka liittyi ikäihmisiin, korostaisin sitä, että palvelujärjestelmämme on kunnallinen mutta meillä on päivittäinen tiivis ohjaus. Muun muassa tänään klo 12 on ollut STM:n valmiusyksikön ja kaikkien sairaanhoitopiirien yhteinen johtamiskokous, jossa käydään teemoittain näitä kaikkia asioita läpi, ja siellä kentällä sitten tekevät parhaansa. Tässä, niin kuin aloitin vastaukseni, viittaisin järjestöjen antamaan merkittävään apuun vanhempien tueksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Adlercreutz.

14.16 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! En sådan här konflikt sprider lätt vågor runt omkring i världen, och bland de vågorna hittar man ofta hybridpåverkan.

Tällainen konflikti ei ainoastaan näy nyt Ukrainassa, vaan herkästi se näkyy myöskin hybridivaikuttamisena muilla alueilla ja voi näkyä myös täällä Suomessa. Hybridivaikut-

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

tamisen kohtaamisen kyvykkyydet ovat hyvin erilaisia eri puolilla yhteiskuntaa. Valtion tasolla on tietty kompetenssit, mutta tämä voi yhtä hyvin kohdistua yksilöihin, organisaatioihin, yrityksiin, kuntiin. Miten me voisimme tukea yrityksiä, yhteisöjä, kuntia tällaisen hybridivaikutuksen kohteeksi joutumisen torjumiseksi? Miten voisimme auttaa heitä olemaan paremmin varautuneita tällaiseen toimintaan?

Hur kunde vi stöda företag, organisationer, individer, kommuner i en sådan situation där de utsätts för hybridpåverkan?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Paatero, olkaa hyvä.

14.17 Kuntaministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kunnillahan on normaalisti jo valmius- ja varautumissuunnitelmaan velvollisuus. Näitä päivitetään tällä hetkellä, ja yhteistyössä Kuntaliiton kanssa on ohjeistettu kuntia tässä työssä. Tämän lisäksi etenkin tähän kybervaikuttamiseen olemme valtioneuvoston puolella tehneet periaatepäätöksiä, joissa vahvasti ovat myöskin kunnat mukana. Niitä harjoitteita, jotta nämä meidän järjestelmämme pysyisivät kunnossa — puhutaan sitten energiasta, vedestä, sairaaloiden tietojärjestelmistä — tehdään ihan koko ajan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

14.18 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa hyvin keskeinen kysymys on Euroopan maiden riippuvuus venäläisestä energiasta, ja sillä on heijastuksensa sitten kustannusten nousun kautta myöskin eurooppalaiseen ja koko maailman ruokaturvaan. Ja samalla kun tuo energian hinta nousee, niin ikään kuin välillisesti olemme sitten rahoittamassa näitä Venäjän sotatoimia. Nyt olisi äärimmäisen tärkeää saada tämä riippuvuus katkaistua, ja vaikka Suomi ei ehkä ole kaikkein riippuvaisimpien maiden joukossa, niin myös Suomessa on pyristeltävä irti venäläisestä energiasta. Olisin kysynyt vastaavalta ministeriltä: Miten nopeasti Suomi pystyy siitä irtautumaan? Ja olisiko mahdollista tässä tilanteessa, kun hallitus leikkasi kotimaisen uusiutuvan dieselin verotuen, perua tämä leikkaus? Sitä kautta me nopeasti pääsisimme eroon tuontidieselistä ja saisimme kotimaista polttoainetta tankkeihin, [Puhemies koputtaa] ja tämä olisi erittäin tärkeää myöskin [Puhemies: Kiitoksia!] turvallisuuspolitiikan kannalta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

14.19 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meillä on Suomessa verrattain hyvä tilanne verrattuna muihin eurooppalaisiin valtioihin suhteessa Venäjältä tulevaan energiaan, oikeastaan kaikki energiamuodot huomioiden, niin kuin tässä salissa on tullut useamman kerran esille. Vaikein on ehkä energiapuu, jonka me pystymme nopeiten, realistisimmin korvaamaan turpeella. [Välihuutoja] Ja muilta osilta me tulemme tietysti olemaan maailmanmarkkinoitten armoilla hyvin pitkälti, ja siinä esimerkiksi öljyn hinnannousu näkyy valitettavan paljon tällä hetkellä tuolla letkujen päässä, kun autoja tankkaa. Se biodieselin veronkorotus ei olisi — ehkä käyttäisin tällaista termiä — edes kunnolla ”laastari” tähän tilanteeseen. Kyllä tämä yleinen hintatason nousu on

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

se, mikä tulee nyt syömään aika paljon, ja toisaalta se biodieselin määrä, jota käytettiin, oli verrattain pieni tähän kokonaisuuteen nähden.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

14.20 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ärade talman! Hyvä pääministeri, EU:ssa kasataan täydellä vauhdilla uutta velkapakettia Ukrainan sodan johdosta. Edellinen EU:n velkapaketti koronan takia maksoi Suomelle noin 5 miljardia nettona. Sen piti olla ainutkertainen ja tarkkarajainen. Miten te, pääministeri, suhtaudutte tähän uuteen velkapakettiin?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri, olkaa hyvä.

14.20 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällaista esitystä ei ole tehty, joten tietenkään me emme ole voineet EU-ministerivaliokunnassa mitään käsitellä, muodostaa Suomen kantaa, koska ei ole esitystä, mihin muodostaa kantaa. Mutta jos ennakoisin — tiedän, että tämänkaltaisia avauksia ja keskustelua on viritelty — sitä Suomen kannanmuodostusta tähän kysymykseen, niin ennakoisin näin, että kaikkiin sellaisiin välineisiin, jotka auttavat maita auttamaan itseänsä — puhumme esimerkiksi valtiontukisäännöistä tai siitä, millä tavalla investointeja kansallisesti voidaan tehdä — varmasti voisimme suhtautua myönteisesti.

Toinen kysymys on se, millä tavalla maat voisivat ottaa lainaa. Tämä on myös sellainen, mitä me voisimme pohtia, mutta uskaltaisin ennakoida, että suhtautuisimme kielteisesti kaikenlaisiin avustusmuotoisiin kokonaisuuksiin, joita tässä elpymisvälineessä käytettiin. Muistan hyvin eduskunnan keskustelun tähän liittyen, ne kannanmuodostukset, lausumat, mitä eduskunta antoi, myös perustuslakivaliokunnan käsittelyn, [Puhemies koputtaa] ja uskaltaisin ennakoida, että suhtautuisimme tämänkaltaisiin avauksiin kielteisesti. Mutta mitään esityksiä [Puhemies: Aika!] komission suunnalta ei ole tullut.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

14.22 Ano Turtiainen vkk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Jokin aika sitten täällä pöyristeltiin, kun mainitsin puheissani sodan. Sodassa ei ole mitään hyvää, mutta onneksi sen olemassaolo uskalletaan täällä jo myöntää.

Koska Venäjä liittyy merkittävästi tähän tilanteeseen, on mahdollista, että se voi rajoittaa uraanin vientiä Suomeen ja länsimaihin. Kysyn asiasta vastaavalta ministeriltä: miten Suomi on huomionnut energiapolitiikassaan riskin siitä, että Suomen ydinvoimaloissa syntyy pulaa uraanista? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

14.22 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Huoltovarmuuden kannalta on tarkistettu ydinvoimaloitten uraanitilanne, ja se on verrattain hyvä. Oikeastaan Venäjältä meille tulee urani ainoastaan Loviisaan. Loviisassa on tällä hetkellä noin kahden vuoden uraani olemassa, ja se, kuinka sen täydennys tulee, jää tie-

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

tysti nähtäväksi. Muilta osilta esimerkiksi Olkiluoto käyttää hajautettua uraanihankintaa, jossa keskeiset maat ovat Kanada ja Australia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, Kimmo, olkaa hyvä.

14.23 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 24. helmikuuta 2022 muutti maailman. Meidän entiset yhteisen, jakamattoman turvallisuuden periaatteemme aidosti murenivat. Myöskin Suomen osalta turvallisuusympäristö on muuttunut, eikä vähiten ole muuttunut myöskin ihmisten mieli.

Yhdeltä osin Suomen asema ei kuitenkaan ole muuttunut. Olemme osa Euroopan unionin kokonaisuutta, sitä yhteistä koheesioturvallisuusjärjestelmää, jonka unioni muodostaa, ja myöskin yhdessä olemme poikkeuksellisen yksimielisesti reagoineet tähän järkyttävään hyökkäykseen, minkä kohteeksi Ukraina on joutunut. Kysyisin pääministeriltä: miten arvioitte Euroopan unionin merkityksen Suomen turvallisuuden kannalta?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri Marin, olkaa hyvä.

14.24 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euroopan unionin merkitys meidän turvallisuutemme kannalta on tietenkin aivan keskeinen. Me olemme Euroopan unionin jäsen, ja Euroopan unioni on meidän tärkein turvallisuusyhteisömme. Me tulemme unionin puitteissa käymään myös entistä enemmän keskustelua yhteisen puolustuksen kehittämisestä. Me tulemme käsittelemään jo maaliskuun lopun Eurooppa-neuvostossa strategista kompassia, jota tullaan varmasti päivittämään hyvinkin monelta osin nyt tämän akuutin tilanteen vuoksi. Eli jo aikaisemmin olimme sopineet, että tämä kokonaisuus tulee, ja nyt sitä pitää päivittää, ja me tulemme sitä maaliskuussa käsittelemään.

Jo viime Eurooppa-neuvoston kokoontumisessa ennätyksellinen määrä maita käytti puheenvuoron eurooppalaisen yhteisen puolustuksen kehittämisestä. Tämä nousi eri lailla agendalle kuin aikaisemmin. Suomihan on pitkään pitänyt esillä puolustusyhteistyön kehittämistä Euroopan unionissa, mutta nyt entistä useampi maa nosti tämän esille.

On hyvä huomioda se, että tietenkin iso osa jäsenmaista on Naton jäseniä, ja näkisin, että tämä ei ole vastakkainen tälle vaan nimenomaisesti täydentävä. [Puhemies koputtaa] On tärkeää, että kehitämme yhteistä puolustusta, yhteistä toimintakykyä ja varmuutta erilaisissa tilanteissa, [Puhemies: Kiitoksia!] ja tämä on mielestäni rinnakkainen sille, mitä Nato sitten omalta osaltansa tekee.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Packalén, olkaa hyvä.

14.25 Tom Packalén ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulin juuri Ukrainasta, joka taistelee olemassaolostaan Venäjän hyökkäystä vastaan. Ukrainalaisilla on maanpuolustushenki todella korkealla, mutta heillä on suuria materiaalisia puutteita rynnäkkökivääreistä alkaen. Suomella on taas suuri määrä kiinalaisia rynnäkkökivääreitä ja niihin kuuluvia patruunoita, joita olemmekin luovuttaneet jo 2 500 kappaletta Ukrainalle. Haluaisinkin kysyä arvon hallitukselta: voisimmeko kiireellisesti luovuttaa esimerkiksi 50 000 kappaletta kivääreitä ja niihin riittävästi patruunoita?

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt taitaa olla sillä tavalla, että puolustusministeri on pois paikalta, jotenka tähän kysymykseen nyt ei välttämättä tule vastausta. — Mennään eteenpäin. — Edustaja Virolainen, olkaa hyvä.

14.26 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Venäjän hyökkäys Ukrainaan on muuttanut Euroopan turvallisuussympäristöä aivan perustavanlaatuisesti. Vaikka Suomeen ei kohdistu suoraa sotilaallista uhkaa, on aivan perusteltua, että lisäämme valmistautumista yhteiskunnan kokonaisvaltaiseen puolustamiseen eli valmistautumista mahdollisiin kyberhyökkäyksiin, erilaisiin hybridiuhkiin ja valtavaan disinformaatioon. Tällä hetkellä suomalaisen yhteiskunnan kokonaisvaltaisesta puolustamisesta kyberympäristössä ei vastaa mikään taho yksiselitteisesti, vaan toimivaltuudet jakautuvat eri toimijoille. Kysynkin teiltä, pääministeri Marin: miten parannamme kyberpuolustamistamme ja sen valtiollista koordinaatiota? Ja toinen kysymys: onko meidän lainsäädäntömme ajan tasalla?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri Marin, olkaa hyvä.

14.27 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on kokonaisuus, josta itsekkin kannan syvästi huolta. Sanoisin, että Suomi on varautunut, mutta olemmeko me varautuneet riittävän hyvin, sitä pitää nyt tarkasti katsoa. Meidän pitää selvittää kaikki lainsäädännölliset kysymykset. Toki tätä työtä on jo aikaisemmin tehty, mutta nyt meidän pitää katsoa tätä myös täysin uudeltaisesta näkökulmasta. Eli kyllä meidän pitää perata lainsäädäntö, onko siellä aukkoja. Jos on, ne pitää pystyä tilkitsemään ja nopeasti. Meidän pitää myös varmistaa se, että ei vain tämä julkinen infrastruktuuri vaan myös yksityinen infrastruktuuri olisi mahdollisimman hyvin varautunut kaikenlaisiin tilanteisiin. Meillä on varmasti yhteiskunnassa haavoittuvuuksia aivan kuten kaikilla yhteiskunnilla on. Täysin aukotonta järjestelmää me emme saa, se on selvä, mutta mahdollisimman hyvin pitää olla varautunut.

Tätä kokonaisuutta tullaan käsittelemään ministerityöryhmissä. Meillä on erilliset ministerityöryhmät, jotka käsittelevät sisäistä turvallisuutta ministeri Mikkosen vetämänä, ja ministeri Paateron vetämänä myös tullaan käsittelemään näitä kyberturvallisuuteen liittyviä kysymyksiä, hybridivaikuttamiseen liittyviä kysymyksiä [Puhemies koputtaa] hyvin laajasti. Tämä on asia, jonka me tunnistamme ja haluamme katsoa kunnolla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Vehviläinen, olkaa hyvä.

14.28 Anu Vehviläinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymykseni on ministeri Haavistolle: Kaikista tärkeintä on nyt, että Ukrainassa saadaan verenvuodatus lopetettua ja aito pitkä tulitauko ja sitä kautta löydetään pysyvää ratkaisua. Mutta samalla on huomattava se, että koko ajan on merkkejä ja keskustelua siitä, että tämä kriisi saattaisi laajentua myös muihinkin maihin, Ukrainan ulkopuolelle — eikä vähiten sen takia, että Venäjä käyttää hyvin uhkaavan sävyisiä puheita ja ottaa esille jopa ydinasepelotteen. Kysyisin ministeri Haavistolta sitä, mitkä ovat ne keinot Euroopan mailla, lännellä kokonaisuudessaan, Natolla ja USA:lla toimia, jotta tämä eskalaatio ja tämä sodan laajeneminen pystyttäisiin estämään.

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Haavisto, olkaa hyvä.

14.29 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Vehviläiselle erittäin hyvästä kysymyksestä.

Ensinnäkin osallistuin itsekin viime perjantaina Brysselissä sekä EU-ministereiden kokoukseen että kumppanin ominaisuudessa Nato-kokoukseen ruotsalaisten kanssa, ja tässä Nato-kokouksessakin nousi aivan selvästi esille se, että Naton puolelta kriisiä ei haluta laajentaa. Nato ei halua olla osapuoli tässä kriisissä, se pitää kiinni siitä periaatteesta. Yksittäiset maat tukevat Ukrainaa tässä, mutta ei nähdä tällaista Naton ja Venäjän vastakkainasettelua tässä tilanteessa. Mielestäni se on tärkeä periaate. Nato puolustaa omien jäsentensä aluetta ja totta kai, jos sinne kohdistuu hyökkäys, tulee sitten reagoimaan.

Samalla meidän täytyy osoittaa kaikki tuki ja solidaarisuus Ukrainalle ja myöskin auttaa heitä tässä mahdollisessa neuvottelutilanteessa. Se, että olemme käynnistäneet vahvat pakkotteet, jotka kohdistuvat Venäjään, vahvistaa Ukrainaa ja Ukrainan neuvotteluasemaa myöskin tässä tilanteessa. Mutta koetamme tukea näitä nyt alkaneita tulitaukoneuvotteluja ja mahdollisia rauhanneuvotteluja jatkossa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Myönnän vielä yhden kysymyksen ja siihen vastauksen. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

14.30 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä Venäjän häikäilemätön toiminta Ukrainassa on kirkastanut yhä selvemmin, että irtautuminen Venäjän energiariippuvuudesta on paitsi järkevää myös välttämätöntä. Se on välttämätöntä Suomenkin turvallisuuden kannalta sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Tämä niin sanottu perinteinen turvallisuusajattelu ja toisaalta ilmastokriisin ratkaiseminen kulkevat tässä käsi kädessä.

Irtautuminen fossiilisista, vihreän siirtymän vauhdittaminen ja ilmastokestävän energiaomavaraisuuden rakentaminen edellyttävät todennäköisesti nopeita ja massiivisia investointeja uusiutuvaan energiaan. Kysyisin ministeri Lintilältä: miten varmistetaan, että tämä irtautuminen fossiilisista todella tapahtuu ja aiottua nopeammin ja että nämä tarvittavat investoinnit saadaan aikaan?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

14.31 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kysyjä on täsmälleen oikeassa siinä, että tämä vihreä siirtymä tulee nopeutumaan valtavasti tämän ikävän sodan seurauksena, eli hyvä tarkoitus — eli aiemmista, ilmastosta johtuvista syistä on siirrytty tietyllä tavalla rauhan syihin, millä halutaan sitten eroon venäläisestä energiasta. Kansallisesti meillä tilanne on verrattain hyvä. Meillä energiaosastolla taitaa olla tällä hetkellä noin neljä- ja puolisataa miljoonaa rahoitusta erilaisiin kohteisiin. Se, mikä selkeästi tulee ongelmaksi, on luvituskäytännöt, ja tämä menee läpi EU-alueen. Viime maanantain hätäkokouksessa usea maa otti esille sen, että luvituskäytännöt ovat liian hitaita tähän tilanteeseen. Siihen me tarvitaan ihan ehdottomasti enemmän nopeutta, että me päästään vastaamaan siihen tarpeeseen, joka meillä on, fossiilisista pois.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

Kyselytunti päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 198/2021 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 1/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 1/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. Esittelypuheenvuoro, edustaja Pekonen, olkaa hyvä. [Hälinää]

Arvoisat edustajat, pyydän salin ulkopuolelle muita keskusteluja käymään. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.33 Aino-Kaisa Pekonen vas (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Suomeen perustetaan uusi valtion kokonaan omistama yhtiö Työkanava Oy, jonka tarkoituksena on työllistää haastavassa työmarkkinatilanteessa olevia osatyökykyisiä ja tukea heidän siirtymistään edelleen avoimille työmarkkinoille silloin, kun työllistyminen ei muutoin ole mahdollista. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ja kannattaa siinä esitettyjä tavoitteita. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muutamin muutoksiin ja huomioon.

Arvoisa puhemies! Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan asiantuntijakuulemisissa kiinnitettiin huomiota Työkanava Oy:n liiketoiminnan mahdollisesti aiheuttamiin kilpailuhaittoihin. Valiokunta toteaa, että yhtiötä koskevan lakiehdotuksen mukaan Työkanava Oy:n toimintaa on harjoitettava siten, ettei sen toiminta vääristä kilpailua. Lakiehdotuksessa säädetään myös, että yhtiön tuottamien palveluiden hinnoittelun tulee olla markkinaehtoisia, sekä mainitaan, että Työkanava Oy on yhtiö, joka tuottaa Euroopan unionin valtiontukisääntelyssä tarkoitettuja yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin tarkoitettuja palveluita. Yhtiön sovelletaan kilpailulakia sekä julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia. Yhtiölle nimitetään myös neuvottelukunta, jonka tehtävänä on antaa yhtiölle suosituksia markkinaehtoisesta hinnoittelusta, markkinaosuudesta sekä muiden kilpailullisuuteen liittyvien seikkojen toteuttamisesta. Valiokunta pitää tärkeänä, että edellä mainittujen tavoitteiden toteutumista yhtiön käytännön toiminnassa seurataan tarkasti.

Arvoisa puhemies! Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pyysi perustuslakivaliokunnalta lausuntoa hallituksen esityksen perustuslainmukaisuudesta, koska käsittelyn yhteydessä valiokunnan tietoon saatettiin epäselvyyksiä esityksen perustuslainmukaisuudesta erityisesti perustuslain 21 ja 124 §:n osalta.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain vi-

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

ranomaiselle. Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan Työkanava Oy:lle säädettävien tehtävien varsinaisen luonteen ja siitä johtuen myös niiden suhteen perustuslain 124 §:n sääntelyyn jäävän huomattavan epäselväksi.

Osatyökykyisten työllistymistä ei ole ehdotettu säädettäväksi osaksi julkista työvoimaa palvelua eikä julkiselle vallalle säädettä velvoitetta huolehtia osatyökykyisten työllistymisestä. Työkanava Oy:lle säädettäviä tehtäviä voidaan myös yleisesti merkittäviltä osin luonnehtia yksityisoikeudellisiksi. Yhtiön työllistämät henkilöt ovat esityksen mukaan tavallisessa työsopimussuhteessa Työkanava Oy:hyn, ja heihin sovelletaan normaalia työlainsäädäntöä. Perustuslakivaliokunta toteaa, että yhtiöllä on tehtäviä, joita ei tyypillisesti voida pitää julkisina hallintotehtävinä, mutta myös tehtäviä, joissa on tunnistettavissa perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuun julkiseen hallintotehtävään liittyviä piirteitä. Yhtiön tulee toimia tuloksellisesti, mutta sen tavoitteena ei ole tuottaa liikevoittoa. Työkanava Oy:lle säädettävät tehtävät liittyvät julkiselle vallalle säädettyihin velvoitteisiin, ja ne myös lähenevät tietyiltä osin työ- ja elinkeinoministeriölle säädettyjä viranomaistehtäviä.

Työkanava Oy myös käyttäisi lakisääteisten työllistämistehtävien toteuttamiseksi itse näistä päätöksentekovaltaa valitessaan työllistettävät henkilöt työ- ja elinkeinotoimiston sille osoittamista työnhakijoista. Näin ollen yhtiön päätöksillä todetaan olevan käytännössä yksilöiden oikeutta ja etua koskevia vaikutuksia.

Säätämisyjärjestysperusteluiden mukaan tarkoitus on, että julkisen hallintotehtävän luonteisista toiminnoista huolehtii työ- ja elinkeinotoimisto eli viranomainen, ei Työkanava Oy. Sääntelyä on tämän tarkoituksen saavuttamiseksi merkittävästi selkeytettävä suhteessa perustuslain 124 §:ään. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa, että Työkanava Oy:n tehtävistä poistetaan kokonaan oikeus valita yhtiöön työllistettävät henkilöt.

Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunta kiinnitti työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan huomiota myös siihen, että esityksessä ei ehdoteta säädettävän Työkanava Oy:n työntekijöiden valintaa rajaavista kriteereistä. Valintakriteerien ja -menettelyn perusteiden täsmällinen määrittäminen laissa on perustuslakivaliokunnan mielestä merkityksellistä perustuslain 2 §:n 3 momentissa säädetyn lailla säätämisen vaatimuksen, osatyökykyisten keskinäisen yhdenvertaisuuden ja myös oikeusturvan kannalta. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa tämän johdosta sääntelyn täsmentämistä.

Arvoisa puhemies! Työ- ja elinkeinotoimisto osoittaa Työkanava Oy:lle julkisista työvoima- ja yrityspalveluista annetussa laissa tarkoitettuja työttömiä työnhakijoita. Hallituksen esityksessä ei ole kuitenkaan arvioitu osoittamisen oikeudellista luonnetta eikä ehdotetun säännöksen suhdetta perustuslain 21 §:n oikeusturvaa koskevaan sääntelyyn. Perustuslakivaliokunnan antaman lausunnon mukaan on selvää, että lakiehdotuksen 4 §:ssä tarkoitettua osoittamista on pidettävä perustuslain 21 §:ssä tarkoitettuna päätöksenä. Jos muutoksenhakua osoittamista koskevassa päätöksessä on tarkoitus rajoittaa, on tästä perustuslakivaliokunnan mukaan perustuslain 21 §:n vuoksi säädettävä nimenomaisesti lailla. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaakin tämänmukaisia muutoksia julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin.

Vielä lopuksi, puhemies: Lain on tarkoitus tulla voimaan heinäkuun 2022 alussa. Valiokunta ehdottaa selvyyden vuoksi, että 8 §:ään lisätään merkintä, jonka mukaan toimenpiteisiin lain 6 §:ssä tarkoitettujen toimielinten nimeämiseksi voidaan ryhtyä jo ennen lain voimaantuloa. Lisäksi valiokunta ehdottaa muutamia teknisiä muutoksia. Mietintöön sisältyy vastalause.

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Lehto, olkaa hyvä.

14.40 Rami Lehto ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on edistää osatyökykyisten työllistymistä ja kehittää välityömarkkinoita. Osana tätä kokonaisuutta hallitus on päättänyt luoda Suomeen uuden liiketoimintaan perustuvan toimijan välityömarkkinoille, Työkanava Oy:n. Sen tarkoituksena on vahvistaa osatyökykyisten ja muiden vaikeassa asemassa olevien henkilöiden mahdollisuuksia siirtyä avoimille työmarkkinoille tarjoamalla tuettua työpaikkaa sekä avoimille työmarkkinoille siirtymiseen tarvittava koulutus ja muu tuki.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä kannattaa osatyökykyisten työllisyyden edistämistä mutta näkee asiantuntijakuulemisten perusteella, että Työkanava Oy:n perustamiseen liittyy merkittäviä riskejä suhteessa nykyisen välityömarkkinan toimintaan. Uhkana on, että se heikentää nykyisten toimijoiden asemaa tai jopa syrjäyttää ne. Lisäksi sen toimintalogiikka jää epäselväksi. Yhtiön ei ole tarkoitus tuottaa voittoa, mutta siltä edellytetään kuitenkin liiketaloudellista kannattavuutta. Vähäriskisempi ja kustannustehokkaampi vaihtoehto olisi Kuntaliiton esittämän selvityksen perusteella työllisyysmäärärahojen käyttäminen nykyisten osatyökykyisten ja vammaisten työllistämiseen tähtäävien kolmannen sektorin toimijoiden toimintaedellytysten vahvistamiseen. Perussuomalaisten valiokuntaryhmän mielestä nykyisten työllistämistä edistävien toimijoiden toimivat palvelut sekä alueellinen asiantuntemus tulisi säilyttää. Ongelma on tällä hetkellä riittämätön resursointi, jonka vuoksi palveluita ei voida tarjota kaikille niistä tarvitseville.

Arvoisa puhemies! Keskeinen kysymys tavoitteiden saavuttamisen kannalta on rahoituksen kestävyys ja riittävyys. Jo nollatuloksen saavuttaminen vaatii osaamista, johtamista sekä markkinoimista — ja ennen kaikkea kysyntää. Työkanava tulisi lisäksi toimimaan samoilla toimialoilla ja samalla toimikentällä kuin monet kolmannen sektorin toimijat ja palveluntuottajat sekä tekemään päällekkäistä työtä nykyisten säätiömuotoisten toimijoiden kanssa. Tämä aiheuttaa haittaa kolmannen sektorin toiminnalle ja voi jopa johtaa sen alasajoon.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, että käsittelyssä oleva esitys on puutteellisesti valmisteltu eikä todennäköisesti johda sille esitettyihin tavoitteisiin. Kyse on pikemminkin hallituksen yrityksistä osoittaa, että se on tehnyt jotain hallitusohjelman mukaisen työllisyysasteen saavuttamiseksi huolimatta siitä, että se voi aiheuttaa merkittäviä ongelmia nykyisille osatyökykyisille työllistävälle taholle sekä heikentää osatyökykyisten palveluiden alueellista saatavuutta.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten valiokuntaryhmä esittää esityksen hylkäämistä. Tämän tulemme esittämään asian toisessa käsittelyssä, mutta esitän jo tässä, että hallituksen esityksen lakiehdotukset hylätään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, Ari, olkaa hyvä.

14.44 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että osatyökykyisten työllisyyttä edistetään, mutta hallitus ehdottaa tässä uuden valtionyhtiön perustamista. Ja näin ollen hallitus, aivan kuten edustaja Lehto sanoi, huonolla idealla ja puutteellisella valmistelulla osoittaa tehneensä jotain hallitusohjelman mukaisen työllisyysasteen saavuttamiseksi.

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

Osatyökykyisiä työllistävän viraston perustamiseen liittyy merkittäviä riskejä ja paljon arvioitavia tekijöitä. Suurimpana uhkana näkisin nykyisten toimijoiden aseman heikentämisen ja olemassa olevien tehokkaiden mallien korvautumisen. Voi jopa olla, että virasto tulee syrjäyttämään työllistymistä edistävät järjestöt kokonaan. Olisi järjetöntä kaataa nämä toimijat valtion tuella ja samalla menettää hyvät ja jo nykyisellään toimivat palvelut sekä alueellinen asiantuntemus.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Berg, olkaa hyvä.

14.45 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Saimme viime viikolla työ- ja tasa-arvovaliokunnassa valmiiksi mietinnön hallituksen esityksestä Työkanava Oy:ksi, jota nyt täällä käsittelemme. Tarkoituksena Työkanavassa on työllistää osatyökykyisiä ihmisiä, joille työllistyminen avoimilla markkinoilla voi olla haastavaa. Työkanavan kautta työllistyville tarjotaan uutta työkokemusta ja parannetaan näin heidän työllistymistään vapaille markkinoille. Työkanava tarjoaa nimensä mukaisesti kanavan, jonka kautta kaikkein heikoimmassa asemassa olevat kansalaiset voivat päästä mukaan avoimille työmarkkinoille. Esityksessä myös toimeenpannaan vammaisten henkilöiden asemaan kohdistuvia kansainvälisiä sopimuksia.

Arvoisa puhemies! Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pyysi valiokuntakäsittelyn aikana perustuslakivaliokunnalta lausuntoa hallituksen esityksen perustuslainmukaisuudesta, koska esityksen käsittelyn yhteydessä työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan tietoon saatettiin epäselvyyksiä esityksen perustuslainmukaisuudesta. Esityksen lähettäminen perustuslakivaliokuntaan viivästytti jossain määrin esityksen tuomista tähän ensimmäiseen käsittelyyn, mutta saimme valiokuntatyössä näin ratkaistua esityksestä asiantuntijakuulemisesta sekä perustuslakivaliokunnan lausunnossa esiin nostettuja ongelmia, mikä on ehdottoman tärkeää. Ongelmakohtien selättämiseksi valiokunnan mietinnössä ehdotetaan, että TE-toimisto ohjaisi Työkanavaan työllistettävät henkilöt suoraan siellä avoinna olevien paikkojen määrän mukaan ja että myös Työkanavassa työllistettävien valintaa ohjaavista kriteereistä ja menettelyistä säädettäisiin tarkemmin. Lisäksi osatyökykyisyyden todentamista esitetään tarkennettavan siten, että se todetaan lääkärintodistuksella tai muulla lääketieteellisellä lausunnolla. Kriteerien ja menettelyjen säätämisellä lain tasolla on tarkoitus vahvistaa osatyökykyisten yhdenvertaisuutta ja oikeusturvaa.

Arvoisa puhemies! Mikään uudistus ei paranna tilannetta hetkessä, vaan asioiden vaikiintumisessa menee oma aikansa. Ruotsissa Työkanavan yhtenä esimerkkinäkin ollut Samhall on toiminut jo 40 vuotta. Se on kunnioitettavan pitkä aika. Me teemme muutoksia, joilla on vaikutuksia pidemmälle kuin vain yhden vaalikauden aikana tapahtuviksi. Työkanavalle tulee antaa tilaa ja aikaa toiminnan kokonaisvaltaiseen arvioimiseen. Samalla kuitenkin tavoitteiden toteutumista pitää seurata kuten kaikissa uusissa toiminnoissa, joita me teemme.

Työ on tärkeä osa ja luo monenlaista merkitystä ihmisten elämässä. Työturvallisuuskeskuksen mukaan suomalaiset arvostavat työtä, ja se toimii monelle ilon lähteenä. Työn tekemiseen liitetään myös kunniaa ja etuoikeutta siitä, että toimii yhteisen hyvän eteen. Työstä saa itsearvostukseen nostetta, onnistumisen kokemuksia ja yhteenkuuluvuudentunnetta muiden kanssa. Meidän onkin tehtävä kaikkemme, että töihin haluavat pääsevät töitä myös tekemään. Jokaisella on oikeus työhön.

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

Arvoisa puhemies! Työkanavan avulla tarjotaan mahdollisuus työhön vaikeassa työmarkkina-asemassa oleville, keillä on silti halua työllistyä aiemmista vaikeuksista huolimatta. Samalla ehtona on, että työsuhteessa noudatetaan työehtosopimusta ja muuta työlaainsäädäntöä. Pidän tätä erityisen tärkeänä, koska näin viestimme konkreettisesti myös Työkanavan kautta työllistyneille heidän työpanoksensa olevan aivan yhtä arvokas muiden kanssa. Samalla annamme jokaisen löytää ja luottaa omiin vahvuuksiinsa työn saralla. Kaikkein heikoimmassa asemassa olevat osatyökykyiset pääsevät Työkanavan kautta näkemään työelämän arkea, ja yrityksissä, joissa Työkanavan kautta työskentelevä henkilö toimii, myös moninaisuus kasvaa. Erilaisuus työntekijäjoukossa on rikkaus, ja Työkanavan tarjoamien palveluiden kautta myös muut yritykset pystyvät näkemään sen. Tämä tukee varmasti pitkällä aikavälillä ymmärrystä osaamisen monimuotoisuudesta ja edistää osatyökykyisten palkkaamista myös suoraan, ilman Työkanavaa välissä. Toivottavasti tulevaisuudessa saisimme nähdä ilman välityömarkkinoita toimivat työmarkkinat myös osatyökykyisille. Se olisi ideaalitilanne.

Arvoisa puhemies! Työkanava on yksi väylä, jolla osatyökykyiset voivat päästä osaksi työelämää. On tärkeää pitää mielessä ne muut toimet. Pidän keskeisenä, että ratkaisuja löydettäisiin myös työntekijöiden oikeuteen tehdä osa-aikatyötä tiettyjen ehtojen täyttyessä. Pienilläkin joustoilla voi olla suuria vaikutuksia siihen, kuinka työssä mukana olevien määrää pystytään kasvattamaan ja työhyvinvointia lisäämään.

Kannatan hallituksen esitystä Työkanava Oy:n perustamisesta valiokunnan mietinnön mukaisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Taimela, olkaa hyvä.

14.50 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Työkanava Oy -yhtiön perustaminen on merkittävä askel osatyökykyisten työllistämisessä. Sen myötä luodaan pysyviä työsuhteita heille, joille se on aiemmin ollut ehkä vain kaukainen haave ja unelma. Erityisen iloinen olen siitä, että nyt edistetään myös vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen mukaisesti. Tämä on myös inhimillinen askel, sillä perustuslain henki oikeudesta työhön ja yhdenvertaisuudesta ei ole käytännössä toteutunut ennen nyt säädettäviä lakimuutoksia. Nyt on rakennettu aidosti se väylä, joka aidosti myös avaa oven vaikeassa työmarkkina-asemassa oleville työllistymiseen avoimille työmarkkinoille.

Valiokunnan työssä pystyimme ratkaisemaan esille nousseita huolia epäreiluista kilpailueduista ja markkinahäiriöistä Työkanava Oy:n työllistämiseen liittyen. On tärkeää varmistaa, että myös Työkanava Oy:n kohdalla henkilön palkkaus ja muut työehdot määräytyvät työlaainsäädännön ja sovellettavan työehtosopimuksen mukaisesti. On myös mielenkiintoista nähdä, kuinka nopeasti työvoimapulan kanssa kamppailevat työnantajat ottavat Työkanavan omakseen, kun sen kautta työntekijöitä voivat rekrytoida kaikki yritykset ja muut yksityiset toimijat sekä julkisen sektorin virastot, liikelaitokset ja yhtiöt. Kuten myös tässä salissa on jo tänään käynyt ilmi, huomionarvoista on, että Ruotsissa vastaava malli on toiminut erinomaisesti.

Arvoisa herra puhemies! Ajattelen niin, että tämä esitys on varsin kannatettava ja inhimillinen vammaisen henkilön itsensä vuoksi. Kyse on nyt aidosta palkkatyöstä, ja tavoitteena ovat avoimet työmarkkinat toistaiseksi voimassa olevilla työ sopimuksilla. Niin kuin

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

edustaja Berg omassa puheessaan toi esiin, jokaisella on oikeus työhön. Ajattelen, että tämän esityksen jälkeen olemme askeleen lähempänä tätä tavoitetta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Filatov, olkaa hyvä.

14.53 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Suomessa panostetaan paljon vammaisten ja osatyökykyisten ihmisten koulutukseen. Koulutusta tuetaan ja ammatin hankkimista pidetään tärkeänä asiana, ja tämä on ilman muuta tärkeää ja oikein, näin pitää ollakin. Mutta sitten kun osatyökykyisen ihmisen pitäisi löytää itselleen työpaikka, niin palvelut ohenevat, tuet vähenevät ja mahdollisuudet kutistuvat aika pieniin — eivät toki olemattomiin, mutta pienenevät kuitenkin. Pitää kilpailla samoista työpaikoista samoin ehdoin sellaisten ihmisten kanssa, joilla on täysi työkyky. Mielestäni meidän yhteiskuntamme perusongelma on se, että ajattelemme, että ihmistä pitää aina muokata kulloinkin tarjolla oleviin työpaikkoihin, emmekä niinkään ajattele, että joskus myös sitä työtä voisi muokata sellaiseksi, että ihminen, jolla on joku vamma tai joku syy, miksi hän on osatyökykyinen, kykenisi sitä työtä tekemään.

Välityömarkkinoiden alkuperäinen tarkoitus Suomessa oli painottaa nimenomaan työtä, ja uskallan tämän sanoa, koska olen itse ollut laittamassa niitä liikkeelle. Mutta ikävä kyllä meille kävi niin, että niistä tuli enemmänkin kuntoutus- ja palvelumarkkinat, ei niinkään pysyvät työmarkkinat niin kuin tavoite oli. Sana ”välityömarkkina” pitäisi itse asiassa kirjoittaa siten, että se ”työ” siinä keskellä on isolla. Nyt on niin, että se on pienemmällä kuin ne muut kirjaimet meidän ajatuksissamme, ja näin ei saisi olla.

Toinen perusongelma meillä on se, että me ehkä varjelemme kilpailuneutraliteettia enemmän kuin ihmisen oikeutta työhön, ja kuitenkin työ on ihmisen perusoikeus. Me pelkäämme aina sitä, niin kuin tässäkin keskustelussa on jo kuultu, että tuettu työ vääristää kilpailua, ja tämän vuoksi meillä esimerkiksi vammaisille ihmisille tarkoitetut työllistämistuetkin ovat väliaikaisia. Ne ovat hieman pitempiketoisia kuin muut, mutta kuitenkin väliaikaisia. Se oikeastaan viestii sitä, että — sanon nyt vähän kärjistetysti — aivan kuin vaikkapa katkennut jalka kasvaisi kahdessa vuodessa takaisin. Ei kasva, niin pitkälle meidän lääketieteemme ei ole vielä kehittynyt, vaikka erilaiset apuvälineet toki kehittyvätkin. Me tarvitsemme myös näitä pysyviä tukimuotoja, ja mielestäni Työkanava on erittäin hyvä avaus tähän suuntaan. Se ei saa olla pois siitä, mitä meillä on, vaan sen pitää olla lisää siihen, mitä meillä on. Tämä liittyy tietenkin niihin asioihin, jotka tässä ovat myös jo nousseet esiin, että meillä on ollut paikallisesti pääasiassa järjestövetoiset välityömarkkinat — ehkä sillä vähän pienemmällä työ-sanalla mutta kuitenkin — jotka ovat työllistäneet vaikeassa asemassa olevia ihmisiä. Ja monet näistä järjestöistä tarjoavat meille samaan aikaan myös koko yhteiskunnan hyvinvointia lisääviä toimia. Esimerkkinä voi sanoa vaikkapa SPR:n Kontti-kirpparit, jotka samaan aikaan keräävät rahaa maailmalle hyvin tarkoitukseen, tarjoavat kasvualustaa työllistymiseen ja kouluttautumiseen kaupan alalle ja palvelevat meidän kierrätystä. Samanlaisena esimerkkinä voi pitää vaikkapa sotaveteraanien kotiapua, joka toimi aikanaan niin, että ihmiset, jotka eivät olleet saaneet vaikkapa lähihoitajan koulutusta, auttoivat veteraaneja kotona, ja se toimi sitä kautta, että veteraaneilla ei olisi ollut varaa ostaa näitä palveluita avoimilta markkinoilta, eikä heillä välttämättä ollut vielä sellaisia toimintakyvyn rajoitteita siihen aikaan, kun tämä systeemi alkoi, että he olisivat saaneet meidän julkisen kotiavun, mutta tämä toimi siinä välissä. Tällaisia mahdollisuuksia meillä on lukuisia, ja nyt on pidettävä huoli siitä, että tämä Työkanava ei tule niille

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

markkinoille, joilla järjestöt toimivat. Ja uskon, että se osaa viisaasti toimia siten, että näin ei käy.

Arvoisa puhemies! Silloin kun tämä Työkanava toimii parhaalla mahdollisella tavalla, se tuo lisää osaamista työn välitykseenkin ja siihen, että se olisi myös polku työmarkkinoille, eikä kaikille pelkästään pysyvä ratkaisu, mutta pysyvä ratkaisu niille, keillä ei ole mahdollisuutta päästä sinne avoimille työmarkkinoille. Se voi lisätä osaamista, koska me tunnistamme myös sen, että järjestöissä ihmiset vaihtuvat ja siellä välttämättä ei aina ole sitä tukiosaamista, mitä vaikeassa työmarkkina-asemassa olevat ihmiset tarvitsisivat. Mutta se voi tuoda myös sellaisia mahdollisuuksia, että osan siitä työstä, joka nyt karkaa maailmalle halvempien kustannusten perässä tai vaikkapa tällaisille, voisi sanoa rumasti, dumpatuille työmarkkinoille, me voimmekin pitää täällä. Ja se voi olla myös ekologisesti viisasta, että vaikkapa nyt tavara ei kulje edestakaisin.

Arvoisa puhemies! Nykyisessä työmarkkinatilanteessa meillä aukeaa työpaikkoja runsaasti. Osa niistä ei täyty, koska työehdot ovat hankalat, osa ei täyty sen vuoksi, että meillä ei ole työttömänä spesifisti koulutettuja henkilöitä, jotka täyttäisivät noiden työpaikkojen vaatimukset, mutta näihin on erilaiset ratkaisut. Ja samaan aikaan kun työpaikkoja aukeaa runsaasti, tuottavuusodotukset kasvavat, ja se tuo sen vaikeuden, miksi vaikeassa työmarkkina-asemassa olevan ihmisen on niin vaikea työllistyä: vaikka hän kehittää itseänsä, niin tuottavuusvaatimukset ikään kuin nousevat karkuun. Sen vuoksi me tarvitsemme näitä pysyviä, hieman matalamman kynnyksen ja hieman matalamman tuottavuuden hyväksyviä työpaikkoja. Tätä meidän on osattava tehdä myös siellä Työkanavassa.

Mutta olen sitä mieltä, että ei Työkanava eivätkä järjestöt eivätkä muutkaan toiminnot riittä, elleivät myös ne ihan tavalliset markkinaehtoiset työpaikat rupea miettimään uudella tavalla sitä, miten työtä organisoidaan, miten voidaan tukea sellaisia ihmisiä, joilla ei ole sitä 120-prosenttista osaamista, joten Työkanavan ja myös näiden tämänhetkisten järjestöpuolella toimivien välityömarkkinoiden ideaa kannattaa viedä myös sinne ihan avoimille markkinaehtoisille työpaikoille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

15.00 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Edellisestä puheenvuorosta on hyvä jatkaa. On mielestäni myös kiistatonta, että nämä välityömarkkinat eivät Suomessa ole toimineet riittävän hyvin. Toki se jäi — jos oikein kuuntelin edustaja Filatovin puheenvuoroa — mainitsematta, että on meillä tietysti myös näitä sosiaalisia yrityksiä, mutta ne eivät ole myöskään kenneet, vaikka osa niistä toimii hyvin, täyttämään sitä aukkoa. Ja me ei ole haluttu mennä Suomessa sellaiseen järjestelmään kuin joissain muissa maissa on, että velvoitetaan, että työntekijöistä esimerkiksi tietyn prosenttimäärän pitää olla osatyökykyisiä tai vammaisia työntekijöitä. Tällaiseen järjestelyyn ei ole haluttu mennä, ja ymmärrän sen hyvin, että se ei ole tällainen pohjoismainen ratkaisu. Joten tämä Samhallin tyyppinen työkanavajärjestelmä on mielestäni hyvä ratkaisu, ja kokoomus tukee sen käyttöönottoa.

Meillä on ollut oikeastaan kaksi sellaista asiaa, joita olemme pitäneet koko tämän keskustelun ajan yllä ja jotka ovat mielestämme tärkeitä. Ne on tähän valiokunnan mietintöön kirjattu, ja olemme siis valiokunnan mietinnön takana.

Ensimmäinen niistä on tämä kilpailuneutraliteettikysymys. Se ei tietenkään ole asia, jota voidaan koskaan ihan täysin maksimaalisesti välttää, niin että se ei kilpailisi jonkun muun yritystoiminnan kanssa, mutta tässä on kyllä pyritty sitä välttämään. Kuten edustaja Fila-

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

toivon esille, se voi tehdä sellaisiakin töitä, jotka menisivät muuten maan rajojen ulkopuolelle tai joita ovat vaikka esimerkiksi nämä vähävaraisten vanhusten siivouspalvelut — he eivät kuitenkaan kykenisi ostamaan niitä markkinataloudellisesti, eli siinä mielessä se työ ei ole pois keneltäkään. Ja on erittäin hyvä, että tässä on tämä seurantaryhmä, vai mikä se on viralliselta nimeltään, joka nimenomaan seuraa tätä, että näitä markkinahäiriöitä ei tapahdu. Eli tätä pidän äärimmäisen tärkeänä.

Toinen tärkeä asia on se, että osa näistä henkilöistä, jotka tänne Työkanavaan nyt hakeutuvat, on varmasti sellaisia, että he ovat siellä pitkään ja tämä on heille semmoinen järkevä pitkäaikainen muoto, jotta ei olla siinä jatkuvassa väliaikaisuuden riskissä, ja että he voivat löytää täältä itselleen sopivan tavan tehdä töitä ja löytävät hyvän työpaikan ja pystyvät siellä omaa osaamistaan antamaan. Mutta on varmasti myös niitä, jotka sitten, kun he pääsevät täällä näyttämään osaamisensa, pärjäävät jatkossa myös ihan avoimilla työmarkkinoilla, ja heidät tulee sitten myöskin saada ohjattua sieltä Työkanavasta avoimille työmarkkinoille. On tärkeää, että myös tämä puoli toimii, ja uskon, että tässä Työkanava pystyy ehkä paremmin toimimaan kuin esimerkiksi järjestöt, joissa helposti jäädään sinne alkuperäisiin tehtäviin.

Kannatamme siis tätä esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

15.03 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Ensi alkuun haluan kiittää valiokunnan puheenjohtaja Pekosta ansiokkaasta mietinnön esittelystä. Niin kuin edustaja Satonen tuossa toi esille — olen samaa mieltä — mietintö on todella hyvä.

Harmi, että perussuomalaiset eivät lähteneet tähän matkaan, että olisimme saaneet tästä mietinnöstä yksimielisen. Ymmärrän, että tämän asian käsittelyn osalta tuli myös näitä ongelmakohtia ja huolia esille, mutta ne on nyt tiedostettu ja ne on myös tähän mietintöönkin tuotu esille. Perussuomalaisten suunnaltahan tuotiin esille, että kuinka varmistetaan, että yhtiön toiminta ei vääristäisi kilpailua.

Mutta tosiaan kyseessä on tämä Työkanava Oy, valtion erityistehtäväyhtiö, jossa valtion ohjauksesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Nyt ollaan vihdoinkin ja viimein saatu tämä Työkanava Oy, joka pitää huolta siitä, että myös vaikeimminkin työllistettävät osatyökykyiset saavat töitä. Tavoitteenahan on, että Työkanava Oy:ssä on koko ajan tuhat työllistettävää henkilöä, ja kun henkilö on löytänyt työpaikan avoimilta markkinoilta, hän lähtee Työkanavasta ja sitten tilalle otetaan uusi henkilö.

Edustaja Berg käytti ansiokkaan puheenvuoron. Hän toi siinä esille sen, että aina, kun uutta aloitetaan, niin siinä vakiintumisessa tehtäväkentällä menee oma aikansa. Olen siitä hyvin tyytyväinen, että tämä hallitus on tuonut tämän lain eduskuntaan, Työkanava saadaan tähän maahan, ja lähdetään sitten tekemään töitä niin, että vaikeimmin työllistettävät osatyökykyiset saavat tämän kanavan kautta sitten töitä.

Ja täytyy vielä muistuttaa, puhemies, että tähän on yksi toimenpide hallituksen työkalupakissa siihen, kuinka työllisyyttä edistetään ja kehitetään tässä maassa. Haluan vielä muistuttaa, että me olemme saaneet pohjoismaisen työnhakumallin, työllisyyden kuntakoikeilun ja TE-palveluitten uudistamisen, jotta sitten vuodesta 2024 eteenpäin tässä maassa päästään entistä helpommin avoimiin työpaikkoihin kiinni. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Strand, var vänlig.

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

15.05 Joakim Strand r: Tack, ärade talman! Tässä on pidetty erinomaisia puheenvuoroja.

Det handlar alltså om att grunda ett nytt statligt bolag med specialuppgifter. Det ska heta Jobbkanalen Ab. Uppgiften är att främja sysselsättningen av partiellt arbetsföra personer i utsatt ställning. Bolaget ska stöda de anställdas färdigheter så att de, efter att först ha arbetat på Jobbkanalen, får ett jobb på den öppna arbetsmarknaden. Tanken är alltså att på ett nytt sätt utveckla övergångsarbetsmarknaden.

Här har hållits många goda talturer, till exempel ledamot Berg höll en mycket god taltur.

Edustaja Berg toi hyvin esille, kuinka kaikilla tulee olla mahdollisuus työhön aiemmista vaikeuksista huolimatta ja kuinka kaikkien työpanos on äärimmäisen tärkeä tässä yhteiskunnassa.

Allas arbetsinsatser är oerhört värdefulla av många olika orsaker i vårt gemensamma samhälle. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att det här endast är en kanal. Det behövs också många andra åtgärder för att nå sysselsättningsmålen.

Elikkä tämä on yksi tärkeä kanava ja väylä, mutta aivan kuten tässä tuli esille, niin muutakin tarvitaan. Mutta hieno esitys.

Tack även till ministern.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Slunga-Poutsalo, olkaa hyvä.

15.06 Riikka Slunga-Poutsalo ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten valiokuntaryhmä jätti todellakin eriyvän vastalauseen tämän asian palauttamiseksi uudelleen valmisteluun, koska me emme näe, että tämä rakenne, tämä malli, ratkaisisi sitä ongelmaa, mitä varten tämä osakeyhtiö ollaan nyt rakentamassa.

Kaikki, mitä Ruotsista tulee ja Ruotsin mallin mukaan tehdään, ei ole sovellettavissa sellaisenaan meille Suomeen, varsinkaan, jos me jätetään resurssit vajaiksi. Tällä hetkellä käsittääkseni myös Ruotsissa Ruotsin malli kokee resurssipulaa, ja meillä esitys on nyt jo vajaa, eli rahoitus ei tule riittämään siihen kokonaisuuteen ja siihen tavoitteeseen, mitä tällä nyt haetaan.

Samaan aikaan meillä on kuntapuolella olemassa sellainen verkosto, koko maan kattava verkosto, joka tuntee nämä osatyökykyiset, alueen osatyökykyiset, ja joka tuntee myöskin ne alueen yritykset ja ne mahdollisuudet, missä voisi työllistyä. Tämän verkoston alasajaminen tällaisella muodolla on huolestuttava asia, koska sen uudelleenrakentaminen ja mahdollisen Työkanavan kopin ottaminen alueellisesti näistä työpaikoista ja osatyökykyisistä todellakin vie aikaa ja meillä ei ehkä ole varaa siihen gäppiin, mikä tässä tulee.

Työllistymisen haastetta me ei ehkä olla kokonaisuudessaan ymmärretty. Esimerkiksi autismin kirjon — joka luokitellaan vammaisuudeksi — yliopistosta valmistuvista opiskelijoista, yliopistotutkinnon suorittaneista, yli 70 prosenttia on työttömänä vielä puoli vuotta valmistumisen jälkeen, eli heillä tämä työllistymisaste on vielä matalampi kuin muilla vammaisryhmillä. Mitenkä esimerkiksi tämä porukka nyt osuu tähän Työkanavaan, ja miten se kulkeutuu sieltä, kun verrataan autismin kirjon ihmisiä kehitysvammaisiin tai

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

muuten hankalasti työllistettäviin ihmisiin? Minä näen, että tämä Työkanava olisi pitänyt oikeasti integroida sosiaalipalveluiden ja välityömarkkinoiden yhteyteen ja rakentaa kokonaan toisen näköinen alueellinen paketti, jolla me oltaisiin pystytty tämä vakava ongelma ratkaisemaan.

Suuri haaste tulee olemaan myöskin tässä paheksutussa voitontavoittelukeskustelussa, eli miten tämä yhtiö pystyy ylläpitämään oman toimintansa, koska se joutuu kuitenkin työllistämään nämä ihmiset ihan TESin mukaisilla palkoilla ja muilla markkinoille ja työmarkkinoille, jossa työpaikkoja ei taida tällä hetkellä kauhean paljon olla edes normaali-työkykyisillekään.

Eli tämä olisi pitänyt kyllä rakentaa uudelleen, mutta asia sinänsä on erittäin tärkeä. Kukaan varmaan ei vastusta osatyökykyisten työllistymisen edistämistä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sjöblom, olkaa hyvä.

15.09 Ruut Sjöblom kok: Arvoisa puhemies! Hyvinvointiyhteiskuntamme vaatii tuekseen vakaan rahoituspohjan, joka syntyy työnteosta ja työn tuottamista verotuloista. Vaikka korkea työllisyys on maallemme välttämättömyys, on työllisyysasteemme kroonisesti liian matala. Vaikuttavia toimia muutosten aikaan saamiseksi tarvitaan siis nopeasti.

Heikossa työmarkkina-asemassa olevien osatyökykyisten työllistyminen on ollut vaikeaa, ja usein suurin kärsijä tässä on jatkuvaa työttömyyttä kokeva ihminen itse. Jokainen ansaitsee mahdollisuuden parantaa hyvinvointiaan ja kokea iloa työnteon kautta ja myös kokea osallisuutta yhteiskunnassa.

Tämän esityksen tarkoituksena on osatyökykyisten työllistymisen edistäminen perustamalla sitä varten valtionyhtiö. Erityisesti työllistettäväksi on tarkoitus osoittaa sellaisia osatyökykyisiä, joiden mahdollisuudet sopivan työn saamiseen ovat olennaisesti vähentyneet. Edellytyksenä on myös, että henkilö on itse halukas työllistymään.

Esityksen tavoitteet ovat hyviä ja kannatettavia, mutta on seikkoja, joita on seurattava tarkkaan, kun Työkanava Oy aloittaa toimintansa. Julkisesti omistettujen yhtiöiden toiminnassa voi olla tehokkuuteen ja kilpailuneutraliteettiin liittyviä haasteita, joiden vuoksi niiden tarpeellisuutta on aina syytä arvioida kriittisesti. Tämän esityksen valiokuntakäsittelyn aikana useat tahot nostivat esille Työkanava Oy:n mahdollisesti aiheuttamat kilpailuhaitat. On siis tärkeää, että yhtiön toimintaa tullaan seuraamaan tarkasti. Muutenkin on tärkeää seurata tavoitteiden toteutumista käytännössä.

Työllisyyspolitiikan resurssit on käytettävä mahdollisimman hyvin osatyökykyisten aseman parantamiseen ja yleisen työllisyyden edistämiseen. Uusien työpaikkojen luominen ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistäminen ovat erittäin tärkeitä tavoitteita. On varmistettava, että niiden edistämiseen käytettävät keinot ovat tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia ja ennen kaikkea palvelevat parhaalla mahdollisella tavalla työpaikan tarvitsevia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

15.12 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Luen täältä perussuomalaisten vastalauseesta pienen katkelman: ”Osakeyhtiömuotoisen Työkanava Oy:n tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa, mutta siitä huolimatta yhtiöltä edellytetään liiketaloudellista kannattavuutta eli plussalle pääsyä. Tämä on vaikea toteuttaa, kun kyse on kaikkein vaikeimmin työllistettä-

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

västä joukosta, joille pitää maksaa TESin mukaista palkkaa, vaikka tuottavuus olisi alhainen. Yhtiö ei voi myöskään hinnoitella palveluitaan kattamaan omia keskimääräistä korkeampia kulujaan.”

Arvoisa puhemies! Tämä on tärkeä asia, että nämä saataisiin työllistettyä, mutta tulee myös mieleen, mitä tämän Työkanava Oy:n hallinto tulee maksamaan ja mistä sinne löytyy toimitusjohtaja, kuka sen palkan maksaa. Minä luulen, että tämä tulee niin kuin hallintorakenteiltaan olemaan semmoinen, että tällä ei ole edellytyksiä toimia.

Lainaan toisen kohdan: ”On selvää, että yhtälö, jossa Työkanava Oy:n tavoite on työllistää kaikkein vaikeimmassa asemassa olevia työttömiä, se ei saa vääristää markkinoita, ei saa tuottaa voittoa eikä sitä saa subventoida, on käytännössä mahdoton. Vaikka Työkanavan toiminta ei saisi häiritä markkinoita, niin siltä ei tulla välttymään. Yritysmuotoinen toimija on kaukana optimaalisesta ratkaisusta nykyisten ongelmien ja puutteiden korjaamiseksi.” Minä itse näkisin näin, että tämä olisi ollut parempi toteuttaa valtion tukena yksityisille yrityksille tämmöisen palkkaustuen muodossa.

Arvoisa puhemies! Kyselytunnilla joku kysyi Lindéniltä yksinäisyydestä ja tämän kriisin luomasta turvattomuudentunteesta. Myös edustaja Berg täällä puheessaan kertoi, [Tuomas Kettunen: Hyvä puheenvuoro oli edustaja Bergillä!] että osallisuus yhteiskuntaan ja työ luovat turvaa ja hyvinvointia — joillakin tällaisilla sanoilla. Minä olen kanssanne ihan samaa mieltä, mutta silti koen vähän ristiriitaisena, että te itse ette näe isoa kuvaa siinä, että samalla te olette omalla toiminnallanne vieneet rokottamattomilta hoitajilta työpaikat. He ovat ihan samassa pisteessä. Heillekin tässä kriisissä työ loisi turvaa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Lundén, olkaa hyvä.

15.15 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ajatus lakiesityksen taustalla on periaatteessa ihan hyvä. Keskeinen ongelma on kuitenkin se, että samaan muottiin yritetään sovittaa kahta täysin erilaista työllistymisessä tukea tarvitsevaa ihmisryhmää. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat henkilöt, joilla on taustalla kokemusta työelämästä, mutta sairaus tai vamma on katkaissut työuran. Tällaisten henkilöiden osalta suurin haaste on monesti löytää ensimmäinen työpaikka työkyvyn palauduttua osittain. Tässäkin tilanteessa, osatyökykyisenä ja työelämästä kertaalleen putoamisen jälkeen, työllistyminen omin voimin on vaikeaa.

Arvoisa herra puhemies! Nämä henkilöt eivät kuitenkaan tarvitse niinkään ohjausta ja tukea vaan ainoastaan mahdollisuuden palata työmarkkinoille näyttämään osaamisensa. Kuvatun kaltaisessa tilanteessa Työkanava tai vastaava toimija varmasti voisi toimia. Tässä esityksessä kuitenkin saman toimijan, valtionyhtiön, pitäisi työllistää myös kehitysvamman omaavia henkilöitä. Heidän työllistämisenä on haasteena täysin toisenlainen, koska monilla ei ole lainkaan työkokemusta taustalla ja tiedot työelämästä voivat olla pahasti puutteelliset. Sen lisäksi kehitysvammasta johtuvat mahdolliset rajoitteet lisäävät työllistämisestä aiheutuvia haasteita sekä henkilöiden itsensä että työntajien näkökulmasta. Tällaisessa tilanteessa ohjausta ja tukea tarvitaan, ja tilanne on täysin eri kuin ensimmäisen ryhmän kohdalla.

Arvoisa herra puhemies! Kotikaupungissani Salossa on ollut jo pitkään toiminnassa Ihme ja Kumma -niminen, aivan loistava työpaja. Ihme ja Kumma -työpajan tavoitteena on tarjota mahdollisimman monelle nuorelle ja nuorelle aikuiselle paikka työpajalta. Onnistumiset työpajalla avaavat polun työkokeilun kautta ensimmäiseen työsopimukseen ja paran-

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

tavat nuorten mahdollisuuksia jatko-opiskeluun tai työllistymiseen avoimilla työmarkkinoilla. Yhdenvertaisuus ja yhdenvertaiset mahdollisuudet työllistymiseen ovat lähtökohtana koko työpajatoiminnalla. Lähtökohdat ovat monen nuoren kohdalla erilaiset, mutta ajalla, kärsivällisyydellä, kokeilulla ja ennakkoluulottomuudella he pyrkivät löytämään oman polun työelämään.

Arvoisa herra puhemies! Kävin työpajassa haastattelemassa näitä nuoria, koska tämä hallituksen esitys koskee juuri sitä, mitä tämä huippuhieno juttu nimeltä Ihme ja Kumma tekee. Tahdon nyt sanoa — aika suoraankin — mikä on tilanne niin sanotulla kentällä tällä hetkellä, ja se ei valitettavasti ole kehuttava. He ovat jo seitsemän vuoden ajan tehneet työtä osatyökykyisten kanssa: työpajaa, työkokeilua, työharjoittelua, koulutusta ja työllistämistä sekä ohjaamista avoimille työmarkkinoille. Jokainen pajalainen on yksilö, ja jokainen heistä vaatii ihan oman polkunsä. Tavoite heillä onkin, että yhdellä ohjaavalla henkilöllä on enintään kaksi nuorta ohjattavanaan, ehkä vain yksi. Enempää ei ainakaan nuoren polun alkuvaiheessa pysty tehokkaasti huomioimaan ja ohjaamaan, ja polku on pitkä, lähtien ihan perusasioista, kuten työajoista, vastuun ottamisesta ynnä muusta. Heillä on tavoitteena kouluttaa nuori niin, että hän itsenäisesti pärjää omilla työmarkkinoilla. Tässä prosessissa vaaditaan sitoutumista sekä ohjaajan että ohjattavan taholta, eikä homma toimi silloin, jos mennään kustannustehokkuus edellä. Herää väistämättä kysymys, tuleeko valtion-yhtiö työllistämään saman määrän ohjaavaa henkilökuntaa kuin ohjattavia, vai väheneekö yksittäisen nuoren kipeästi tarvitseman ohjauksen ja tuen määrä merkittävästi, jos hän joutuu siirtymään Työkanava-malliin.

Arvoisa herra puhemies! Toinen tietenkin kiinnostava kysymys on, miten uusi valtion-yhtiö asemoituu näihin muihin alan toimijoihin nähden. Monesti ajatellaan, että nämä kolmannen sektorin toimijat tekevät sosiaalipuolen työtä, kuten työ- ja päivätoiminnot, mutta tosinhan se on: vaikka he ovat yhdistys, he valitettavasti joutuvat jatkuvasti kamppailemaan olemassaolon puolesta. He toimivat niin sanotusti harmaalla alueella, ovat väliinputoajia, eikä heille heru paljoakaan tukea valtiolta tai kunnilta. He oikeasti taistelevat tukien ja avustusten kanssa, vääntävät jatkuvasti byrokratian kimpussa, tuskailevat ristiriitaisen lainsäädännön kimpussa ja maksavat itse tekemästään työstä joka päivä — tämä on sitä arkea, mitä he kokevat joka ikinen päivä. Nyt kun rinnalle avataan yritys, jolle kaikki on helppoa, riskitöntä ja ilmaista, miten se vaikuttaa esimerkiksi mainitsemani Ihme ja Kumman toimintaan? Jo nyt he ovat kuulleet avustushakujen yhteydessä kommentteja: ”no, et-tehän te avustusta nyt enää tarvitse, koska tulee se uusi systeemi ja kehitysvamman omaavien henkilöiden ongelmat poistuvat sillä”. Eli koko asetelma on käsittämätön. Kolmannen sektorin toimijat ollaan unohtamassa, kun kuvitellaan, että Työkanava ratkaisee kaiken.

Arvoisa herra puhemies! Olemassa on lakiin perustuva hyvä järjestelmä, josta kehitysvamman omaava henkilö kuitenkin on suljettu pois. Rakennetaanko nyt rinnalle uutta järjestelmää suurehkolla rahalla? Kun olemassa olevakaan järjestelmä ei toimi ja on asenteellinen sekä rikkonainen, niin miten ihmeessä se kykenee muka uutta järjestelmää tukemaan? Ja lisäksi vielä, että Työkanavan sanotaan olevan se viimeinen vaihtoehto osatyökykyiselle ja työkyvyttömyyseläkkeellä olevalle. Kun nuori valmistuu ammatillisesta kuintouttavasta koulutuksesta, pitääkö hänen siis jäädä eläkkeelle sekä vammaispalveluiden piiriin, jotta hänellä joskus olisi mahdollisuus työllistyä Työkanavan kautta? Jos olen tämän oikein ymmärtänyt, niin en oikein ymmärrä, mitä järkeä tässä on. Jos Työkanavan on tarkoitus parantaa työllistämistä, niin sen tulisi pystyä toteuttamaan esimerkiksi nuorisota-

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

kuun lupauksia eli tarjota työpaja-, työharjoittelu-, opiskelu- tai työpaikkoja valmistuville nuorille. Laitostuminen on nopeaa, ja motivaatio, tiedot sekä taidot katoavat äkkiä ja työllistäminen on entistä vaikeampaa. Eivät ne synnynnäiset rajoitteet koulun päätyttyä katoa, ja etenkin ilman ohjausta ja tukea lähes varmaa on, että eläke on edessä jossain vaiheessa.

Arvoisa herra puhemies! Tiedän, että on tapauksia, joissa kaupungin sosiaalipuoli ohjaa nuoria eläkkeelle jo ennen kuin koulu on päättynyt — eli heti koulusta eläkkeelle ilman, että edes yritettäisiin sijoittautua yhteiskuntaan. Onneksi näihin tilanteisiin on päästy niin sanotusti väliin, että näin ei ole käynyt. Kolmannen sektorin toiminnan kautta on heille pyritty antamaan vaihtoehto. Eläkkeelle ehtii tarvittaessa myöhemminkin. Jos ja kun kuntien asenne ja toimintamalli on tämä, niin kysymys kuuluu: mitä hyötyä tästä uudesta yhtiöstä oikeasti on?

Arvoisa herra puhemies! Perussuomalainen vaihtoehto olisi käyttää rahat olemassa olevan mallin virheiden korjaamiseen, jotta järjestelmä toimisi perustuslain mukaisesti ja kohtelisi kaikkia yhdenvertaisesti. Nyt kuitenkin virheiden korjaamisen sijasta rikotaan sekin, mikä on ehjää, viemällä kolmannen sektorin toimijoilta avustukset ja toimintamahdollisuudet. Näille toimijoille on ollut ja on tulevaisuudessakin tarvetta, koska ne pystyvät tarjoamaan yksilöllistä tukea niille, jotka apua tarvitsevat. Erilaisuus on rikkaus, ei rikos. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivisaari, olkaa hyvä.

15.21 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Joo, todella kiitos työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle mietinnöstä. Se on mielestäni varsin viisaasti laadittu. Valiokunnan huomiot ovat kyllä täysin oikeita.

Itse pidän uuden valtionyhtiön, siis Työkanava Oy:n, perustamista kyllä merkittävänä päänavauksena osatyökykyisten työllistämässä etenkin vaikeimmassa asemassa olevien osalta. Tosiasia on kaikilla meillä tiedossa, että liian moni osatyökykyinen on nyt sivussa työelämästä. Ihmisiä myös pompotellaan kuntouttavasta päivätoiminnasta toiseen, mikä ei ole inhimillistä eikä myöskään toiminnallisesti kestävä. Meidän pitää tehdä kaikki mahdollinen, että me saamme osatyökykyiset paremmin mukaan työelämään. On erittäin oleellista, että valtionyhtiö pystyy tuomaan yhteen osatyökykyiset ja yritykset myös nykyistä paremmin. Moni yritys haluaa työllistää, siis haluaa työllistää, osatyökykyisiä, mutta toimivat välineet tähän ovat tähän asti puuttuneet.

Työkanava Oy:n perustaminen myös kyllä osoittaa, että hallitus on tehnyt ja tekee työllisyyttä parantavia päätöksiä — kiitos siitä. Näkisin, että myös jatkossa hallituksen tulee huomioida osatyökykyisten työllistäminen, kun työllisyystoimista tehdään päätöksiä.

Puhemies! Toivoisin myös, että työmarkkinaosapuolet sekä yksittäiset työnantajat tulisivat mukaan osatyökykyisten, kuntoutujien, pitkäaikaistyöttömien, vammaisten ja muiden vaikeammin työllistyvien, koulutuksen ja työmarkkinoiden kehittämiseen.

Eli viedään tämä esitys nyt päätyn saakka ja osoitetaan tekoja, jotka tuovat lisää toivoa ja mahdollisuuksia kaikille niille, jotka syystä tai toisesta eivät ole voineet juurtua täysipainoisesti yhteiskunnan työelämään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

15.24 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Meillä on Suomessa valitettavasti ihmisiä, jotka eivät halua tehdä työtä, vaikka he pystyisivät tekemään työtä. Mutta meillä on myös liian monia, joilla ei ole mahdollisuutta tehdä työtä, vaikka heillä on sataprosenttinen halu tehdä työtä. Ja itse pidän hyvänä, että tätä ei-niin-täydellisesti toiminutta väli-tömarkkinaa vahvistetaan ja tuodaan sinne uusia keinoja. Itse katson kyllä ihan avarakatseisesti myös tätä Työkanava Oy:n käyttöönottoa osatyökykyisten töihin saamiseksi.

Niin kuin tässä keskustelussa on esille tullut ja tuli jo silloin lähete keskustelussakin, niin Ruotsissa tämänkaltaisen malli on toiminut hyvin, joten miksi me emme myös tätä mallia ottaisi tässä tilanteessa käyttöön? En itse koe sitä niin, että se olisi joltain pois, vaan toivon, että tämä täydentää meidän palvelutarjontaa ja lisää yhä useammalle osatyökykyiselle mahdollisuuden päästä töihin tekemään sitä, mitä haluaa.

Hyvin usein, arvoisa puhemies, kuuntelen edustaja Filatovia arvostaen hänen osaamis-taan aika monessakin aiheessa — ja myös tässä. Tänään oli jälleen erinomaisen hyvä pu-heenvuoro siitä, millä tavalla meillä näitä osatyökykyisiä on, ja erityisesti mieleeni jäi edustaja Filatovin ajatus siitä, miksi työntekijän pitäisi aina olla se, joka muuttuu tai jonka pitäisi pystyä muuttumaan, ja jos ei hän pystykään muuttumaan, niin miksi ei se työ voisi silloin muuttua. Siinä oli minun mielestäni oleellinen viesti tästä keskustelusta — mieles-täni myös suomalaisille kunnille, kaikille toimijoille, myös yrityksille.

Ja jollain tavalla minua aina sykehdytti, kun aikanaan menin McDonald'siin, joka aloitti tällaisen kampanjan, jossa he palkkasivat myös osatyökykyisiä töihin. Se oli minun mie-lestäni aika hieno juttu, ja ei näillä kavereilla ainakaan työnteon innosta se homma jäänyt kiinni. He olivat iloisia, tyytyväisiä, tekivät paljon ja monta kertaa jättivät myös asiakkail-le hyvän mielen sen visiitin jälkeen, joka tuonne hampurilaisravintolaan tehtiin. Toki siellä oli monia muitakin mukavia työntekijöitä, joista osa nyt on täällä eduskunnassa. [Naurua — Tuomas Kettunen: Hyvä puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Filatov, olkaa hyvä.

15.27 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Mikrofoni päälle.

Arvoisa puhemies! En yleensä pyydä toista puheenvuoroa samaan aiheeseen, mutta nyt tässä on tullut sellaista kritiikkiä, johon haluaisin jotenkin kommentoida.

Tässä on sanottu, että tällainen vääristää markkinoita. No kannattaa miettiä sitä, että jos ajatellaan, että ihmisellä on sen verran alentunut työkyky, että hän ei ole riittävän tuottava meidän avoimille työmarkkinoillemme, niin miten hän sitten, kun hän saa pienen tuen pe-räänsä ja työllistyy, yhtäkkiä vääristää markkinoita — kun hän sitä ennen on ollut henkilö, jota on mahdoton työllistää, koska tuottavuus on niin alhainen. Ja kannattaa muistaa, että tässä rinnalla meillä on kuitenkin ihan yksityisille yrityksille tarjottavia työllistämistukia, joiden tarkoitus on auttaa siinä alentuneessa tuottavuudessa alkuvaiheessa — jos sitä voi-daan parantaa sillä, että se työ opitaan tekemään kunnolla. Meillä onneksi on myös yhä enemmän ja enemmän niitä yrityksiä, jotka katsovat myös tänne osatyökykyisten puoleen, koska työvoimaa on vaikea saada. Ja voisi sanoa, että ne ihmiset, joiden on vaikea työllis-tyä, ovat siinä mielessä kaikkein luotettavinta työvoimaa, että he usein pysyvät niissä työ-

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

paikoissa. He eivät heti lähde ikään kuin sen kiehtovamman ja paremman ja houkuttelevamman työn perään.

Sitten tässä on paljon viitattu Ruotsiin. Ruotsissa on ollut tällainen järjestelmä, ja Ruotsissa on muutenkin panostettu paljon enemmän ihmisten työllistämiseen. Siellä tukimuodot ja muut ovat olleet runsaampia ja pitkäkestoisempia, ja usein myös yritykset ovat olleet tyytyväisiä siihen, että ne ovat pitkäkestoisempia. Siellä on ollut jopa yrityshautomoi-
ta, joiden tarkoitus on ollut kehittää nimenomaan osatyökykyisille tarkoitettuja työpaikkoja. Siinä mielessä olen iloinen, että me tätä ikään kuin yrityspohjaista mallia yritämme nyt viedä eteenpäin.

No sitten sanotaan, että miksi ne yksityiset yritykset eivät voi hoitaa tätä asiaa. Meillä on ollut sosiaalisen yrittämisen malli, jonka ajatus on nimenomaan ollut se, että jos ihan avoimilla, normaalisti kilpailulla toimivilla markkinoilla toimiva yritys työllistää niitä ihmisiä, joilla on vaikeuksia työllistyä pitkäkestoisesti, niin se voi saada siihen tuen. Näistä yrityksistä suurin osa on syntynyt järjestökentältä. Ei ole ollut sellaista markkinaa, jossa normaali kilpailleet ja voittoon pyrkivät yritykset olisivat lähteneet tälle puolelle, ikävä kyllä, mutta se mahdollisuus on edelleen, elikkä niitä tukia on olemassa. Ja sitä haluan korostaa, että ehkä näitä järjestöjen välityömarkkinoita tarvitaan jatkossakin. Tämä ei todellakaan voi olla niitä korvaava muoto, koska niillä on oma funktionsa ja pitää olla myös jatkossa. — Arvoisa puhemies! Siirryn tuohon. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Kello kulkee niin nopeasti. — Mutta niillä on jatkossakin oma paikkansa, ja me tarvitsemme niitä.

Jos mietimme tätä isoa työvoimapalveluiden ja työllisyyspolitiikan muutosta, niin meidän olemme siirtämässä työllisyyspalveluja kuntiin. Se tarkoittaa sitä, että kun kunnista ohjataan ihmiset niin tänne Työkanavaan kuin sitten niihin järjestökumppanuuksiinkin, niin on oleellista, että oikeat ihmiset ohjataan oikean palvelun ja oikean työn piiriin. Se on itse asiassa avain siihen, millä ne tulokset rakennetaan. Nyt kun meillä jo kuntakokeiluissa on ollut vaikeasti työllistyvien kohdalla vastuu siellä kunnissa ja siellä ovat olleet ne välityömarkkinat — aiemmin se oli valtiolla, ja ne siirrettiin sinne kuntiin sen takia, että siellä ovat ne välityömarkkinat — ja kun me nyt teemme ikään kuin valtiollisen yhtiön, joka osittain palvelee tätä joukkoa, niin voi sanoa, että mennäänkö tässä nurinkurisesti. Mutta mielestäni ei mennä, koska uskon, että jatkossa, kun tämä järjestelmä kehittyy, sen pitää olla siellä alueilla sen vuoksi, että ihmiset asuvat siellä. Ei se voi olla mikään Helsingissä toimiva yritys, jonka toimipisteet ovat vain täällä, koska ihmiset ovat eri puolilla Suomea. Ja sen pitää rakentaa kumppanuuksia niin näiden välityömarkkinatoimijoiden kanssa, kuntien kanssa kuin yrittäjienkin kanssa, mutta valtio vain osoittaa tässä vastuuta ja sitä, että se haluaa olla luomassa ja edistämässä tällaisia pysyviä työmarkkinoita, koska ne ovat tärkeitä.

Mutta ehkä jos tässä kiteyttää sen, mikä tässä on parasta, niin minusta se on toistaiseksi voimassa oleva työsuhde ja TESin mukainen palkka. Tähän asti esimerkiksi kehitysvammaisten kohdalla me olemme törmänneet niihin lukuisiin uutisiin, joissa ihminen tekee työtä, joka on aika lailla lähellä normaalia markkinatyötä, mutta saa siitä hyvin pienen korvauksen, ja tästä vääristymästä me emme juurikaan puhu. Ja minä uskallan väittää, että tämä on ikään kuin vastaus niihin markkinavääristymiin, jotka koskevat ihmisiä, ei ehkä niinkään niihin ongelmiin, jotka koskevat yritysten välistä kilpailutilannetta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

15.32 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Aika ajoin kuulee rakentavia ja hyviä puheenvuoroja edustaja Heinosen, ja juuri hetki sitten kuulin sellaisen. Olen samaa mieltä edustaja Heinosen kanssa, että tämä Työkanava Oy ei ole keneltäkään pois, ei varsinkaan osatyökykyisiltä. Päinvastoin, tämä täydentää tässä maassa meidän palveluntarjontamme sen suhteen, että osatyökykyisiä, työtä hakevia suomalaisia saadaan työllistettyä ja työmarkkinoille.

Ajatuksenahan tässä Työkanava Oy:ssä on se, että tavoite on, että 1 000 osatyökykyistä vuoden aikana työllistyi tämän yhtiön kautta. Tähän täytyy tuoda se huomio esille, että arvio on, että työhön haluavia ja siihen kykeneviä osatyökykyisiä olisi tällä hetkellä 50 000–60 000 Suomessa — niin kuin sanottu, tämä ei ole keneltäkään pois. Tämä on yksi täydentävä palvelu siihen, että osatyökykyiset pääsevät työnsyrjään kiinni.

Ja tästä myös haluan muistuttaa vielä, että Työkanavan on toimittava niin, ettei se väärin kilpailua avoimilla markkinoilla toimivien yhteisöjen, kuten yritysten tai järjestöjen, vastaavan palvelun tarjontaan nähden. Tämä on otettu huomioon niin tässä keskustelussa ja mietinnössä kuin lähetekeskustelussa ja aikaisemminkin. Ja uskon näin, että tämä tulee sitten myös toteutumaan.

Mikä on parasta, puhemies, tähän loppuun: siitä olen tyytyväinen, että tämä Työkanava Oy toimii koko maassa ja palvelee parhaalla mahdollisella tavalla osatyökykyisiä. Tämä monipaikkaisuus ja korona-aikanakin kasvaneet etätyömahdollisuudet on otettu huomioon tässä Työkanava Oy:ssä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Vielä valiokunnan puheenjohtaja Pekonen, olkaa hyvä.

15.34 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa puhemies! Haluan tähän loppuun vielä kiittää edustajia erittäin hyvästä keskustelusta, jota tässä salissa on käyty hyvin laajalti.

Edustaja Filatov käytti tässä istunnossa erittäin hyvän puheenvuoron, ja uskon, että hän tuntee välityömarkkinat paremmin kuin omat taskunsa, enkä lähde toistamaan hänen hyviä huomioitaan, joilla hän tässä vastasi äsken pieneen kritiikkiin, jota salin toiselta laidalta esitettiin. Haluan muistuttaa, että tämän Työkanava Oy:n perustaminen on osa tätä hallituksen työllisyystavoitetta, joka on erittäin korkea. Me ollaan haluttu nimenomaan ottaa mukaan tähän työllisyystavoitteeseen myös osatyökykyiset, ja tällä Työkanava Oy:llä nyt tähän haasteeseen myöskin vastataan.

Minä olen tosi iloinen siitä, että hallituksella oli rohkeutta miettiä myöskin uusia tapoja välityömarkkinoille. Täällä salissa vähän peräänkuulutettiin sitä ajatusta, että olisi kehitetty vanhaa, ja hieman kritisoi sitä, että ollaan menossa kohti uutta, mutta joskus on hyvä uudistua ja katsoa myöskin rohkeasti näitä asioita, ja varmasti jää jotain sellaista korjattavaa, jota meidän täytyy sitten myöhemmin pohtia.

Perussuomalaisten kritiikkiin, puhemies, haluan vielä todeta, että kun he viittasivat siihen, että tämä esitys ei olisi perustuslain mukainen, niin siitä syystä nimenomaan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta lähetti tämän esityksen perustuslakivaliokuntaan lausunnolle, jotta me voimme varmistua tämän esityksen perustuslaillisuudesta. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 198/2021 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n joukkorahoitusasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 228/2021 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 7/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 7/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. Esittelypuheenvuoro, edustaja Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.36 Sanni Grahn-Laasonen kok (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Esittelen nyt kaksi talousvaliokunnan yksimielistä mietintöä, siis tässä ja seuraavassa kohdassa, ja ensimmäinen koskee joukkorahoitusta.

Talousvaliokunta on käsitellyt hallituksen esityksen 228/2021. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta ja kumottavaksi voimassa oleva joukkorahoituslaki. Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi joukko muita lakeja, joilla on yhteys joukkorahoituspalvelun tarjoamiseen.

EU:n joukkorahoitusasetus on jo voimassa. Vaikka kansallisella lainsäätäjällä on vain vähän liikkumatilaa, kansallista sääntelyä täytyy yhteensovittaa asetuksen kanssa.

Talousvaliokunta puoltaa ehdotetun sääntelyn hyväksymistä vähäisin teknisin muutoksin. Huomautamme, että joukkorahoituspalvelun tarjoamiseen liittyvää vahingonkorvausvelvollisuutta tulee arvioida erityisesti joukkorahoitustuotteiden riskillisyyttä silmällä pitäen. Joukkorahoituslain vahingonkorvausta koskevia säännöksiä tulee tarkastella myös siitä näkökulmasta, että kansallista vahingonkorvauslakiamme ei sovelleta sopimussuhteisiin.

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisissa on tuotu esille Suomen asema kansainvälisessä vertailussa. On herätetty kysymys siitä, onko kansallinen sääntelymme omiaan luomaan meille takamatkaa sijoitustoimintaympäristönä. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan nyt ehdotettua sääntelyä vastaavaa normistoa on ollut voimassa jo pitkään muissa sektorilainsäädännöissä ja myös muissa valtioissa. Joukkorahoitusasetuksen Suomen kansallisen liikkumavaran käytön ohella myös verotukselliset ja muut taloudellisen raportoinnin säännökset vaikuttavat siihen, mikä valtio näyttäytyy houkuttelevana ympäristönä toiminnalle.

Rahoitusmarkkinasääntelyn perusongelmana on tasapainon löytäminen rahoitusmarkkinoiden sääntelyn ja markkinoiden vapaan toiminnan sallimisen välillä. Raskas sääntely, jolla pyritään turvaamaan kansalaisten luottamusta rahoitusmarkkinoihin, voi johtaa korkeiksi koettuihin hintoihin tai rapauttaa toimialan kehittämisen edellytyksiä. Vastaavasti liian kevyt sääntely voi johtaa sijoittajien luottamusta vähentäviin lieveilmiöihin. Talousvaliokunta huomauttaa, että mikäli muutoin vahvasti säännellylle sektorille luodaan kevy-

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

emmin säännelty osa-alue, on odotettavissa, että markkinat muokkaavat toimintojaan siten, että ne voivat hyödyntää säädettyjä helpotuksia.

Talousvaliokunta pitää ehdotettua sääntelyä kannatettavana, huomauttaen kuitenkin, että nyt ehdotettu sääntely ei ole rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen suhteen symmetrinen finanssisektorin muun sääntelyn kanssa. Rahoitusmarkkinasääntelyssä on varsin pitkälle meneviä ja hallinnollisesti raskaita velvoitteita sen estämiseksi, ettei rahoitusjärjestelmää käytettäisi edellä mainittuihin tarkoituksiin. Tässä katsannossa on epäjohdonmukaista, että EU-tasoinen suoraan sovellettava asetus jättää joukkorahoituspalvelun tarjoajat rahanpesun ja terrorismin rahoittamista koskevan direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Näistä lähtökohdista Suomi ei voi kansallisesti nyt säätää toisin. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että joukkorahoitussääntelyn jatkokehittämiseksi Suomi pitää tätä epäsymmetriaa esillä sen korjaamiseksi.

Myös sijoittajansuojaa koskevan sääntelyn tulisi olla mahdollisimman johdonmukaista ja yhdenmukaista riippumatta siitä, mikä taho rahoitustuotetta tai -palvelua tarjoaa. Tämän vuoksi olisi syytä jatkossa arvioida myös sitä, tulisiko joukkorahoituspalvelun tarjoaja velvoittaa kuulumaan tuomioistuimen ulkopuoliseen riidanratkaisuelimeen.

Talousvaliokunnan päätösehdotus siis on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen 228/2021 sisältyvät 2. ja 4.—9. lakiehdotuksen ja hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen sisältyvät 1. ja 3. lakiehdotuksen. — Kiitos, puhemies.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 228/2021 vp sisältyvien 1.—9. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen tarjoamista ja jakelua koskevan Euroopan unionin asetuksen täydentämisestä sekä Finanssi- valvonnasta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 229/2021 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 8/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 8/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. Esittelypuheenvuoro, edustaja Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.40 Sanni Grahn-Laasonen kok (esittelypuheenvuoro): Kiitän, arvoisa puhemies! Talousvaliokunta on käsitellyt hallituksen esityksen 229/2021. Hallituksen esityksen mukaisella sääntelyllä täydennetään yleiseurooppalaisesta yksilöllisestä eläketuotteesta annettua Euroopan unionin niin sanottua PEPP-asetusta. Sääntelyn tavoitteena on läpinäkyvä, kustannuksiltaan alhainen ja kuluttajan kannalta turvaava eläkesäästämismuoto. Eläkesäästäjät voisivat valita säästämismuotonsa nykyistä monipuolisemmasta valikoimasta, ja elä-

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

kesopimuksia voitaisiin tarjota ja siirtää jäsenvaltiosta toiseen yhdenmukaisten säännösten mukaisesti. Samalla pyritään siihen, että eläkesäästäjien varoja ohjautuisi lyhyen aikavälin instrumenteista paremmin tuottaviin sijoituskohteisiin.

Sääntelyn lähtökohtana on, että pääomaa kartutetaan pitkällä aikavälillä eläkkeelle siirtymistä varten ja varojen ennen aikaiseen nostoon olisi vain rajoitetut mahdollisuudet. Asetuksen mukaan jäsenvaltioiden on määritettävä kansallisten alatilien kerryttämismahdollisuuksiin liittyvät ehdot, ellei niitä ole täsmennetty PEPP-asetuksessa. Tällaisiin ehtoihin voivat sisältyä erityisesti ikärajat kerryttämismahdollisuuden aloittamiselle, kerryttämismahdollisuuden vähimmäiskesto, maksujen enimmäis- ja vähimmäismäärä ja niiden jatkuvuus. Lisäksi jäsenvaltioiden on määritettävä maksatusmahdollisuuksiin ja kansallisten alatilien maksusuorituksiin liittyvät sopimusehdot siltä osin kuin niitä ei ole täsmennetty asetuksessa.

Talousvaliokunta puoltaa tämän ehdotetun sääntelyn hyväksymistä teknisluontoisin muutoksin ja seuraavin huomautuksin:

Hallituksen esityksen lähtökohta on, että tuloverolain säännökset riittäisivät yllä PEPP-asetuksen artiklojen kansalliseen täytäntöönpanoon. Ehdotetun ensimmäisen lain 6 §:n kerryttämismahdollisuuden ja maksatusmahdollisuuden ehtoista sopiminen sisältää siten yksinomaan viittauksen tuloverolain säännöksiin. Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisissa on esitetty ristiriitaisiakin arvioita siitä, voidaanko tätä viittausta pitää riittävänä. Ehdotettu sääntely jättää siten osin epäselväksi, minkälaisilla ja kenen määräämillä ehdoilla PEPP-eläkettä voisi säästää siinä tapauksessa, että tuotteille ei ole mitään verokannustusta. Veroetu muodostuu usein ja pääasiallisesti maksujen vähennyskelpoisuudesta ja säästöjen nostamismahdollisuuden suotuisasta verokohtelusta. Suomen verosääntely on nykyisin kytketty pyrkimykseen pidentää työuria, minkä vuoksi järjestelmästä on poistettu kannustimia sellaisille järjestelyille, joilla aikaistettaisiin työelämästä poistumista. Talousvaliokunta pitää tätä sinänsä johdonmukaisena tavoitteena keinoarvioinnin näkökulmasta.

Talousvaliokunta muistuttaa, että eläkesäästäjät eivät ole yhtenäinen ryhmä, jonka kyky arvioida ja halu ottaa sijoitustuotteisiin liittyvää riskiä olisi vastaavasti yhtenäinen. Palvelujen tarjoajille kohdistuvilla täsmällisillä tiedonanto- ja muilla velvoitteilla tulee turvata, että sijoittaja on päätöstä tehdessään tietoinen tuotteen riskeistä ja siitä, onko pääoma turvattu ja perustuuko säästöjen ulosmaksaminen tai nostaminen suoraan sijoitettuun pääomaan ja sen tuottoon vai johonkin muuhun sitoumukseen.

Talousvaliokunta katsoo, että palveluntarjoajien selkeillä velvoitteilla ja tehokkaalla valvonnalla voidaan kannustaa eläkesijoittamiseen. Eläkesäästämisen houkuttelevuutta voidaan lisätä tarjoamalla sijoittajalle mahdollisuus valita itselleen parhaiten sopiva riskiprofiili.

Talousvaliokunnan päätösehdotus siis yksimielisesti on, että eduskunta hyväksyy muutamattomana hallituksen esitykseen 229/2021 sisältyvät ensimmäisen ja kolmannen lakiehdotuksen ja että eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen sisältyvän toisen lakiehdotuksen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 229/2021 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Tietosuojavaltuutetun toimiston toimintakertomus 2020

Tietosuojavaltuutetun toimiston toimintakertomus 2019

Kertomus K 9/2021 vp

Kertomus K 13/2020 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 1/2022 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 1/2022 vp. Nyt päätetään kannanotosta kertomusten johdosta. — Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro, edustaja Purra, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.44 Riikka Purra ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan lyhyt esittely tähän.

Eli hallintovaliokunta yhdisti eduskunnan käsiteltävinä olevien Tietosuojavaltuutetun toimiston vuosien 19 ja 20 toimintakertomuksien käsittelyn. Toimintakertomukset näiltä vuosilta ovat kattavia kuvauksia toimiston työstä ja toimintakentästä. Kertomuksista on nähtävissä myös toimistossa tehty uudistus- ja kehittämistyö. Tietosuojavaltuutetun toimistossa on kertomusten ajanjaksolla toteutettu muun muassa organisaatiomuutos, tehostettu asioiden käsittelyä ja kehitetty asiakaspalvelulähtöistä toimintatapaa. Tietosuojavaltuutetun toimiston kertomuksesta ilmenee tietosuoja-asioiden laaja ulottuvuus ja henkilötietojen suojan merkittävyys perusoikeutena.

Toimintakertomusten mukaan Tietosuojavaltuutetun toimiston vireille tulleiden asioiden määrät ovat nousseet etenkin tietosuoja-asetuksen voimaantulon jälkeen uusien tehtävien ja toimivaltuuksien vuoksi. Toimistossa on käynnistetty vuoden 20 tammikuussa suunnitelmallinen ruuhkanpurkuprojekti. Hallintovaliokunta pitää tärkeänä, että tähän edelleen panostetaan toimistossa vireillä olevien asioiden määrän taltuttamiseksi. Riittävien resurssien varmistamista hallintovaliokunta pitää edelleen tarpeellisena ruuhkanpurkutavoitekin huomioiden.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan henkilötietojen tietoturvaloukkausilmoitukset ovat Tietosuojavaltuutetun toimiston yksittäisistä asiaryhmistä suurin. Valiokunta toteaa, että on tärkeää tiettyssä vaiheessa ryhtyä tarkastelemaan vireille tulleiden asioiden määriä ja niiden jakaantumista tiettyihin asiaryhmiin ja arvioida lainsäädännön toimivuutta tehtyjen havaintojen pohjalta.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunnan käsiteltävänä on paljon esityksiä, jotka sisältävät henkilötietojen suojaa koskevia kysymyksiä, ja valiokunta haluaa tässäkin yhteydessä korostaa tasapainon löytymisen tärkeyttä tietosuojan ja muiden suojattavien oikeushyvien välillä.

Hallintovaliokunnan yksimielinen päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy kannanoton kertomusten johdosta. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 22/2022 vp

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomusten K 13/2020 vp ja K 9/2021 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2022 lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2022 lisätalousarvioesityksen (HE 2/2022 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 2/2022 vp

Hallituksen esitys HE 26/2022 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 4/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 10.3.2022 pidettävään täysistuntoon.

Puhemiesneuvosto ehdottaa, että lisätalousarvioehdotuksen ainoassa käsittelyssä noudatetaan seuraavaa menettelytapaa:

Asian käsittely alkaa torstaina 10.3.2022 kello 16 pidettävässä täysistunnossa yleiskeskustelulla, jossa on nopeatahtinen osuus, jolloin etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia.

Muutosehdotukset on jätettävä keskuskansliaan viimeistään torstaina 10.3.2022 kello 10. Asiaan liittyvät äänestykset ovat perjantaina 11.3.2022. Siltä osin kuin lisätalousarvioehdotukseen ei ole ehdotettu muutoksia, se katsotaan hyväksytyksi valtiovarainvaliokunnan mietinnön mukaisena.

Menettelytapa hyväksyttiin.

Mietintö pantiin pöydälle 10.3.2022 pidettävään täysistuntoon.

10. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 10.3.2022 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 15.48.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola